

บทที่ 2

ยาเสพติดและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

1. ความหมายของยาเสพติด

องค์การอนามัยโลกได้ให้คำจำกัดความของยาเสพติดไว้ว่า หมายถึง "สารใดก็ตาม เมื่อรับเข้าสู่ร่างกาย เช่น การกิน ฉีด สูบ หรือดมก็ตาม แล้วทำให้มีผลต่อจิตใจและร่างกายของผู้ใช้ สารนี้เรียกว่ายาเสพติด โดยจะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้^๑

- ผู้ใช้ยานี้แล้วเพิ่มขนาดตลอดเวลา
- เมื่อหยุดใช้ยา ก็จะทำให้เกิดมีอาการของการขาดยา
- ผู้ใช้ยานี้เป็นเวลานาน จะทำให้เกิดความต้องการยานี้มากขึ้นทั้งทางร่างกายและจิตใจ
- ผู้ใช้ยานี้เป็นเวลานาน ก็จะทำให้เกิดผลร้ายต่อสุขภาพของผู้ใช้ด้วย"

ตามพระราชบัญญัติ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2515 มาตรา 3 ให้ความหมายไว้ว่า "ยาเสพติด หมายความว่า ยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ^๒ ักซ์ชาตาม

^๑ สำนักนโยบายและแผนมหาดไทย คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม, คู่มือการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2530), หน้า 96.

^๒ กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ได้แก่ พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

กฎหมายว่าด้วยกัญชา^๓ ผันตามกฎหมายว่าด้วยฝิ่น^๔ พืชกระท่อมตามกฎหมายว่าด้วยพืชกระท่อม^๕ และ
 วัตถุออกฤทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทตามที่รัฐมนตรีกำหนดให้เป็นยาเสพติดตาม
 พระราชบัญญัตินี้ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”^๖

- พฤศจิกายน -

^๓กฎหมายว่าด้วยกัญชา ถูกยกเลิกไปแล้วโดย พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522
 มาตรา 3 (6) และจัดให้กัญชาเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท 5 แห่ง พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ
 พ.ศ. 2522

^๔กฎหมายว่าด้วยฝิ่น ถูกยกเลิกไปแล้วโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 37 และ พ.ร.บ.
 ยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528 มาตรา 3 และจัดให้ฝิ่นและมูลฝิ่นเป็นยาเสพติดให้โทษ
 ประเภท 2 และพันธุ์ฝิ่นเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 5 แห่ง พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522

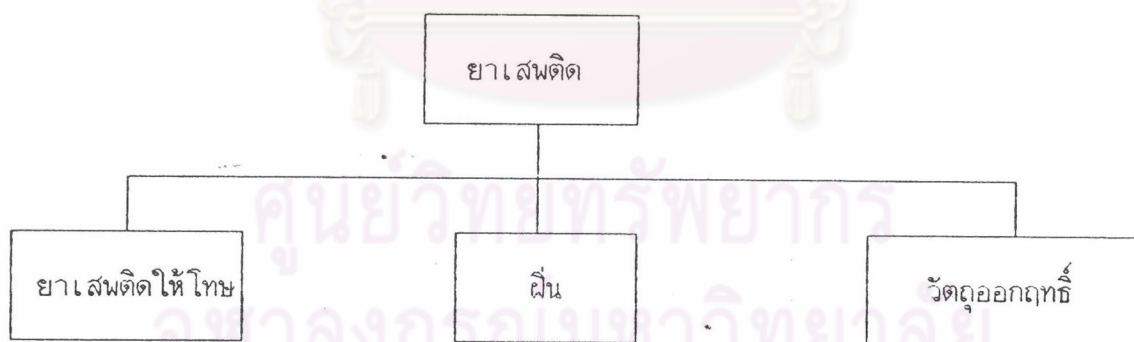
^๕กฎหมายว่าด้วยพืชกระท่อม ถูกยกเลิกโดย พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522
 มาตรา 3 (7) และจัดให้พืชกระท่อมเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 5 แห่ง พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ
 พ.ศ. 2522.

^๖มีประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520) เรื่อง ระบุชื่อและจัดแบ่ง
 ประเภทวัตถุออกฤทธิ์ ตามความในพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 โดยจัด
 แบ่งออกเป็น 4 ประเภท และมีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง กำหนดให้วัตถุออกฤทธิ์ในประเภท 1
 และ 2 เป็นยาเสพติดตามความในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 คูในราช
 กิจจานุเบกษา เล่ม 95 ตอนที่ 95 วันที่ 12 ก.ย. 2521

ตามพระราชบัญญัติ ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 มาตรา 4 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2528 มาตรา 4 ให้ความหมายไว้ว่า

"ยาเสพติดให้โทษ"^๑ หมายความว่า สารเคมีหรือวัตถุนิติใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีด หรือด้วยประการใด ๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพเรื่อย ๆ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกาย และจิตใจอย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง กับให้รวมตลอดถึงพืชหรือส่วนของพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ หรืออาจใช้ผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษและสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษดังกล่าวด้วย^๒ ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับ ตามกฎหมายว่าด้วยยาที่มียาเสพติดให้โทษผสมอยู่

ถ้าถือความหมายของยาเสพติดให้โทษ ตาม พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 และ พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.2519 แล้ว จะได้ว่าความว่า "ยาเสพติด" หมายความว่ายาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ผื่นตามกฎหมายว่าด้วยผื่นและวัตถุนิติออกฤทธิ์ ตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุนิติออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ตามที่ รมต.ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพราะกัญชาและพืชกระท่อมเป็นยาเสพติดให้โทษชนิดหนึ่ง ตาม พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 ดังแผนภูมินี้

^๑ กฎหมายใช้คำว่า "เช่น" ดังนั้นยาเสพติดให้โทษ อาจก่อให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญอื่น ๆ ได้อีก นอกเหนือจากที่กล่าว

^๒ เช่น อาเซติกแอนไฮไดรด์, อาเซติลคลอไรด์ ซึ่งจัดเป็นยาเสพติดให้โทษประเภทสารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษ

ตามกฎหมายยาอันตรายของฟิลิปปินส์ ให้ความหมายของยาเสพติดไว้ว่า หมายถึงยาใด ๆ ที่ทำให้เกิดอาการซึมเศร้า เศร้าสร้อย หรือจิตหลอน และยาที่ทำให้ติดเป็นนิสัย รวมถึง ผิ่น อนุพันธ์ของ ผิ่น และผิ่นสังเคราะห์ด้วย^๙

สรุปกล่าวได้ว่าในด้านกฎหมาย ยาเสพติดหมายความถึง สารเคมีหรือวัตถุใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพแล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในประการสำคัญ เช่น ต้องการเพิ่มขนาดที่ใช้เสพ มีความต้องการเสมอและตลอดเวลา สุขภาพร่างกายของผู้เสพเสื่อมโทรมลง และยังหมายความรวมถึงสารเคมีบางชนิดซึ่งสามารถทำให้ผลผลิตยาเสพติดได้ด้วย^{๑๐}

นอกจากความหมายขององค์การอนามัยโลก และความหมายในทางตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวกับยาเสพติดดังกล่าวมาแล้ว ยังมีความหมายในแง่อื่นอีก ทั้งนี้เนื่องจากปัญหายาเสพติดนี้เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายอาชีพในสังคม ดังนั้นในแต่ละอาชีพจึงให้ความหมายของยาเสพติดไว้ต่าง ๆ กัน ที่สำคัญพอสรุปได้ คือ^{๑๑}

- นักสังคมสงเคราะห์ ให้ความหมายของยาเสพติดว่า เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดเหตุความเดือดร้อนในสังคม
- นักเภสัชกรรม ให้ความหมายของยาเสพติดว่า เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดพิษเรื้อรังและปรากฏอาการของโรคอย่างชัดเจน ภายหลังเมื่อหยุดเสพ
- ประชาชนทั่วไป ให้ความหมายของยาเสพติดว่า เป็นทุตมรณะ เป็นสัญลักษณ์แห่งความพินาศล่มจม
- ทางการแพทย์ ให้ความหมายของยาเสพติดว่า เป็นสิ่งแสดงถึงความผิดปกติของผู้เสพ

^๙ The Dangerous Drugs Act of 1972 (RA 6425), Sec. 2(K).

^{๑๐} ไชยยศ เหมะรัชตะ, "วิจัยวิภาค : ปัญหายาเสพติด : การศึกษาและวิเคราะห์ในแง่กฎหมาย", วารสารกฎหมาย คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 (ต.ค.2527), หน้า 127 - 128.

^{๑๑} สุวิมล สายสวัสดิ์, "ยาใช้คน", วารสารต่อต้านยาเสพติด ปีที่ 2 เล่มที่ 2 (ก.ค. - ธ.ค.2529), หน้า 49 - 50.

2. การแบ่งประเภทของยาเสพติด

ยาเสพติดแบ่งออกได้เป็นหลายประเภท ขึ้นอยู่กับว่าจะพิจารณาในลักษณะใด แต่ที่นิยมกันมากและเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศขณะนี้ แบ่งยาเสพติดออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ คือ^{๑๖}

2.1 แบ่งตามลักษณะที่มา การแบ่งในลักษณะนี้พิจารณาถึงที่มาหรือแหล่งกำเนิดเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.1.1 ยาเสพติดธรรมชาติ (Natural Drugs) เป็นยาเสพติดที่ได้มาจากพืช ซึ่งอาจจะสกัดหรือกลั่นจากพืชหรือพันธุ์ไม้บางชนิดโดยตรงที่ขึ้นอยู่ตามธรรมชาติ เช่น ฝิ่น กัญชา พืชกระท่อม เป็นต้น และสามารถที่จะนำมาแปรสภาพเป็นลักษณะอย่างอื่นโดยกรรมวิธีทางเคมีได้ เช่น การแปรธาตุจากฝิ่นเป็นมอร์ฟีนหรือเฮโรอีน เป็นต้น

2.1.2 ยาเสพติดสังเคราะห์ (Synthetic Drugs) เป็นยาเสพติดที่ได้มาจากการปรุงขึ้นโดยกรรมวิธีทางเคมีโดยตรง และนำมาใช้แทนยาเสพติดธรรมชาติได้ เพราะมีสารที่ทำให้เป็นยาเสพติดผสมอยู่ เช่น เพธิดีน (Pethidine) ไฟเซปโตน (Physeptone) ฟีนาดอกโซน (Phenadoxone) เคตาเบบิโดน (Ketabebidone) เมทาโดน (Methadone) เป็นต้น

2.2 แบ่งตามคุณสมบัติของการออกฤทธิ์ การแบ่งในลักษณะนี้พิจารณาถึงฤทธิ์ของยาเสพติดที่แสดงปฏิกิริยาต่อระบบประสาทเมื่อเสฟเข้าสู่ร่างกาย ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท คือ^{๑๗}

^{๑๖} ไซยยศ เหมะรัชตะ, เรื่องเดิม, หน้า 11 - 13.; อ้างถึง สุพันธ์ สุธา, ปัญหาสังคม, พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2521), หน้า 123.; กรมตำรวจ กองบัญชาการศึกษา "ความรู้เรื่องยาเสพติดให้โทษ" (ไม่ระบุสถานที่พิมพ์, 2522), หน้า 1.

^{๑๗} ไซยยศ เหมะรัชตะ, เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน, ; อ้างถึง กรมตำรวจ, ศูนย์ปราบปรามยาเสพติดให้ ความรู้เรื่องยาเสพติดให้โทษ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2521), หน้า 1.

2.2.1 ประเภทกดประสาท (Depressants) ได้แก่ยาเสพติดที่ออกฤทธิ์ในทางกดประสาทหรือระงับประสาท ทำให้มีเมฆา รวมทั้งยาจำพวกบาร์บิทูเรตและยานอนหลับด้วย ยาเสพติดส่วนมากเป็นยาคกดประสาทเช่น ผีน มอร์ฟิน เฮโรอีน เป็นต้น

2.2.2 ประเภทกระตุ้นประสาท (Stimulants) ได้แก่ยาเสพติดที่ออกฤทธิ์ในทางกระตุ้นทำให้ประสาทตื่นตัว เร่งเร้าประสาทและสมองในขณะที่ยาออกฤทธิ์ ช่วยเพิ่มพูนความสามารถชั่วคราวหนึ่ง ช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นในตนเอง ทำให้เกิดความสุข จิตใจปลอดโปร่ง เช่น โคคาอีน คาเฟอีน และแอมเฟตามีน เป็นต้น

2.2.3 ประเภทหลอนประสาท (Hallucinogenic Drugs) ได้แก่ยาเสพติดจำพวกที่ทำให้เกิดความรู้สึกในทางสัมผัสประสาทโดยไม่มีสิ่งเกิดขึ้นจริงเป็นการหลอนตัวเอง เช่น L.S.D. (Lysergic Acid Diethylamide) D.M.T. (Dimethyltryptamine) S.T.P. (Methyl Dimethoxy Methvipheneylethylamine) และเมสคาลิน (Mescaline) เป็นต้น

2.2.4 ประเภทออกฤทธิ์ผสม (Mixed) ได้แก่ยาเสพติดที่ออกฤทธิ์ต่อระบบประสาทผสมกันไป อาจออกฤทธิ์กดประสาท กระตุ้นประสาทหรือหลอนประสาทพร้อมกันไปในช่วงเดียวกัน

อนึ่ง สำหรับทางด้านสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) สำนักงานกฤษฎีกาฯ ได้จำแนกประเภทของยาเสพติดตามคุณสมบัติออกเป็น 5 ประเภท คือ

(1) ยาเสพติดประเภทฝิ่นและกลุ่มของฝิ่น ยาเสพติดประเภทนี้กดประสาทและสมองอย่างรุนแรง ได้แก่เฮโรอีน มอร์ฟิน ผีน และอนุพันธ์อื่น ๆ ที่สกัดได้จากฝิ่น เช่น โคเคอีน เป็นต้น การติดยาประเภทนี้ทำลายทั้งร่างกายและสภาพจิต สติปัญญา ความนึกคิดและบั้นทอนชีวิตอย่างรวดเร็ว

(2) ยาเสพติดประเภทยานอนหลับ (แลยาสงบประสาท ยานอนหลับชนิดต่าง ๆ ที่เคยใช้ในวงการแพทย์ได้มีผู้นำมาใช้ในทางที่ผิด โดยไม่ได้รับความแนะนำจากแพทย์จึงเกิดการเสพติดขึ้นมาได้ และทำให้อันตรายแก่สมองและระบบประสาทของร่างกายที่ใช้เป็นยาเสพติดอยู่มากในเวลานี้ คือ ยานอนหลับประเภทบาร์บิทูเรต และที่ขึ้นชื่อมากในเมืองไทย คือ เซโคนาล (Seconal) ที่ผู้เสพติดมักเรียกว่า "เหล้าแห้ง" อีกพวกหนึ่ง คือ ยาสงบประสาทสำหรับระงับความกระวนกระวายเคร่งเครียด เป็นยาระงับประสาทอย่างอ่อน

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, อย่าใฝ่หายาเสพติดทำลายชีวิตของท่าน, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2520), หน้า 1 - 3.

(3) ยาเสพติดประเภทกัญชาและพืชกระท่อม กัญชาเป็นยาออกฤทธิ์หลอนประสาท ทำให้ร่างกายเสื่อมโทรมและเป็นโรคจิตได้ง่าย ส่วนพืชกระท่อมมีฤทธิ์ในทางกระตุ้นประสาทให้ตื่นตัวอย่างผิดปกติ ถ้าใช้ไปนาน ๆ จะทำลายประสาทเกิดประสาทหลอนและโรคจิตเช่นเดียวกัน

(4) ยาเสพติดประเภท แอมเฟตามีน (Amphetamine) เป็นยากระตุ้นระบบประสาทกลางที่เรียกว่า "ยาม้า หรือยาขยัน หรือม้าขาว" ผู้ที่ใช้ในทางที่ผิดมักใช้เป็นยาแก้ปวด ยาเพิ่มกำลัง ยาลดความอ่อน ทั้งนี้เพราะยาจำพวกดังกล่าวจะกระตุ้นสมองให้ตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา ร่างกายจะอ่อนล้าลงทุกขณะและทันทีที่หมดฤทธิ์ยาจะรู้สึกอ่อนเพลียและมึนงง การทำงานของอวัยวะในร่างกายจะผันผวนและผิดปกติ บังคับตัวเองไม่ได้ มักมีอาการคลุ้มคลั่งคล้ายคนเป็นโรคจิต ประสาทหลอนตลอดเวลา

(5) ยาเสพติดประเภทหลอนประสาทและไอระเหย ผู้เสพยาประเภทนี้จะเกิดอาการฝันเพื่องหลอนจิต เห็นแต่ภาพลวงตา ขาดการควบคุมตัวเอง มีเมืออยู่กับความฝันทั้งร้ายและดี ประสาทรับความรู้สึก การมองเห็น การรับรส ได้กลิ่น หรือสัมผัสต่าง ๆ จะแปรปรวนผิดปกติไปหมด ผู้ติดยาเหล่านี้สามารถทำอันตรายแก่ชีวิตตนเองและผู้อื่นได้ เพราะขาดการควบคุมตนเอง และจิตประสาทหลอนให้หลงผิดไปหมด ยาเสพติดประเภทนี้ได้แก่พวก L.S.D. สารจำพวกไอระเหยต่าง ๆ ก็มีอันตรายมากเช่นกัน ผู้รู้เท่าไม่ถึงการณ์นำมาใช้เพื่อให้เกิดการมึนเมาอมประสาทตัวเอง ให้มีความรู้สึกคล้ายเมาเหล้าหรือเมึ่ หลอนจิตไปต่าง ๆ สารพวกนี้โดยมากเป็นสารเคมี เช่น กาว น้ำมันเบนซิน น้ำมันทินเนอร์ผสมสี อีเทอร์ น้ำยาซักแห้ง ซึ่งเกิดอันตรายต่อประสาท ทำให้มึนงง คลื่นไส้ เวียนศีรษะ และเมาได้ง่าย

3. ยาเสพติดที่สำคัญและวิธีการเสพยา

ความจริงยาเสพติดในปัจจุบันที่ค้นพบนั้น มีอยู่มากมายกว่าหนึ่งร้อยชนิด แต่ที่แพร่หลายและระบาดอยู่ในประเทศไทยและประเทศต่าง ๆ นั้น ที่สำคัญและพบเห็นมากที่สุดมีอยู่ 8 ชนิด คือ ผีนมอร์ฟีน เฮโรอีน กัญชา บาร์บิทูเรท แอมเฟตามีน แอล.เอส.ดี และพืชกระท่อม

นอกจากนี้ยังมีสิ่งเสพติดอีกหลายชนิด ที่ระบาดอยู่ในประเทศไทย แต่ยังไม่มีความหมายครอบคลุมถึงที่จะถือว่าเป็นยาเสพติด ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นสารเคมีที่ใช้กันอยู่ทั่ว ๆ ไป เช่น กาวบางชนิด

น้ำมันเบนซิน น้ำมันไฟแชค ทินเนอร์ น้ำมันผสมสีบางชนิด อีเทอร์ และน้ำยาซักแห้งบางชนิด^{๑๕} เป็นต้น ยาเสพติดทั้ง 8 ชนิดนี้^{๑๖} แต่ละชนิดมีวิธีการเสพ ดังนี้^{๑๗}

3.1 การเสพผื่น ทำได้หลายวิธี เช่น ใช้กล่องยาฉิ่นบรรจุสูบ ใช้ไฟลนสูดควันระเหยไปทางกล่อง, ปั้นเป็นลูกกลอนรับประทาน ผสมใบพลูสดหั่นแล้วสูบ

3.2 การเสพมอร์ฟีน ส่วนมากมักใช้ละลายน้ำฉีดเข้ากล้ามเนื้อ หรือเส้นเลือด เพราะมอร์ฟีนละลายน้ำได้ง่าย

3.3 การเสพเฮโรอีน ทำได้หลายวิธี เช่น ใส่กะทะกระดาษตะกั่ว หรือซ้อนโลหะ แล้วเอาไปลงข้างใต้ให้ร้อนจนเฮโรอีนระเหยเป็นควันออกมา แล้วใช้หลอดดูดควันเข้าปาก เรียกกันว่าสูบไอระเหยหรือสูบแค็ป ใช้ยัดใส่ในไส้บุหรี่หรือผสมกับยาเส้นแล้วจุดสูบเหมือนสูบบุหรี่ ใช้สูดดมเข้าจมูก ใช้ผสมอาหารหรือเครื่องดื่มรับประทาน ใช้ละลายน้ำฉีดเข้ากล้ามเนื้อ

3.4 การเสพกัญชา ทำได้หลายวิธี เช่น ใช้ดอก หรือใบ หรือก้าน หั่นเป็นฝอยแล้วสูบโดยใช้บ้องกัญชาเคี้ยว ปั่นเป็นผงละเอียดใส่อาหาร ใช้ดอกหรือใบผสมกับยาเส้นในบุหรี่ปูจุดสูบ

3.5 การเสพบาร์บิทูเรต ใช้รับประทานเหมือนกับยาทั่ว ๆ ไป

3.6 การเสพแอมเฟตามีน เนื่องจากลักษณะของยาเป็นเม็ด ผง และแคปซูล ดังนั้น วิธีการเสพจึงทำได้ทั้งการรับประทาน หรือผสมกับอาหารเครื่องดื่ม หรือใช้ฉีด ยานี้เรียกกันทั่ว ๆ ไปว่ายาน้ำ หรือยาแก้ง่วง

3.7 การเสพ แอล.เอส.ดี เนื่องจากยาเสพติดประเภทนี้มีทั้งที่เป็นเม็ด เป็นน้ำและเป็นไอระเหย ดังนั้น วิธีการเสพจึงทำได้ทั้งการรับประทานและการดมแล้วแต่ชนิดของยา

3.8 การเสพพืชกระท่อม ทำได้หลายวิธี เช่น ใช้เคี้ยวใบสด ๆ เอาใบตากให้แห้งแล้วชงกับน้ำร้อนดื่ม เอาใบตากให้แห้งแล้วปั่นเป็นผงรับประทานกับน้ำดื่ม

^{๑๕} ไชยยศ เหมะรัชตะ, เรื่องเดิม, หน้า 127 - 128.

^{๑๖} เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

^{๑๗} สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, คู่มือแนะนำสถานบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี, 2521), หน้า 43 - 47.

4. โทษของยาเสพติด

เนื่องจากยาเสพติดมีอยู่มากมายหลายประเภทดังกล่าวมาแล้ว ดังนั้น หากจะพิจารณาโดยละเอียดถึงโทษของยาเสพติดแต่ละประเภทที่จะส่งผลมากน้อยเพียงใด ย่อมมีลักษณะอาการแตกต่างกันออกไปตามประเภทหรือชนิดของยาเสพติด ซึ่งเป็นเรื่องที่อยู่นอกเหนือขอบเขตของการศึกษาคั้งนี้ ดังนั้น จึงขอกล่าวถึงโทษของยาเสพติดในลักษณะของภาพรวมโดยสรุปที่สำคัญ ๆ 4 ประการ คือ

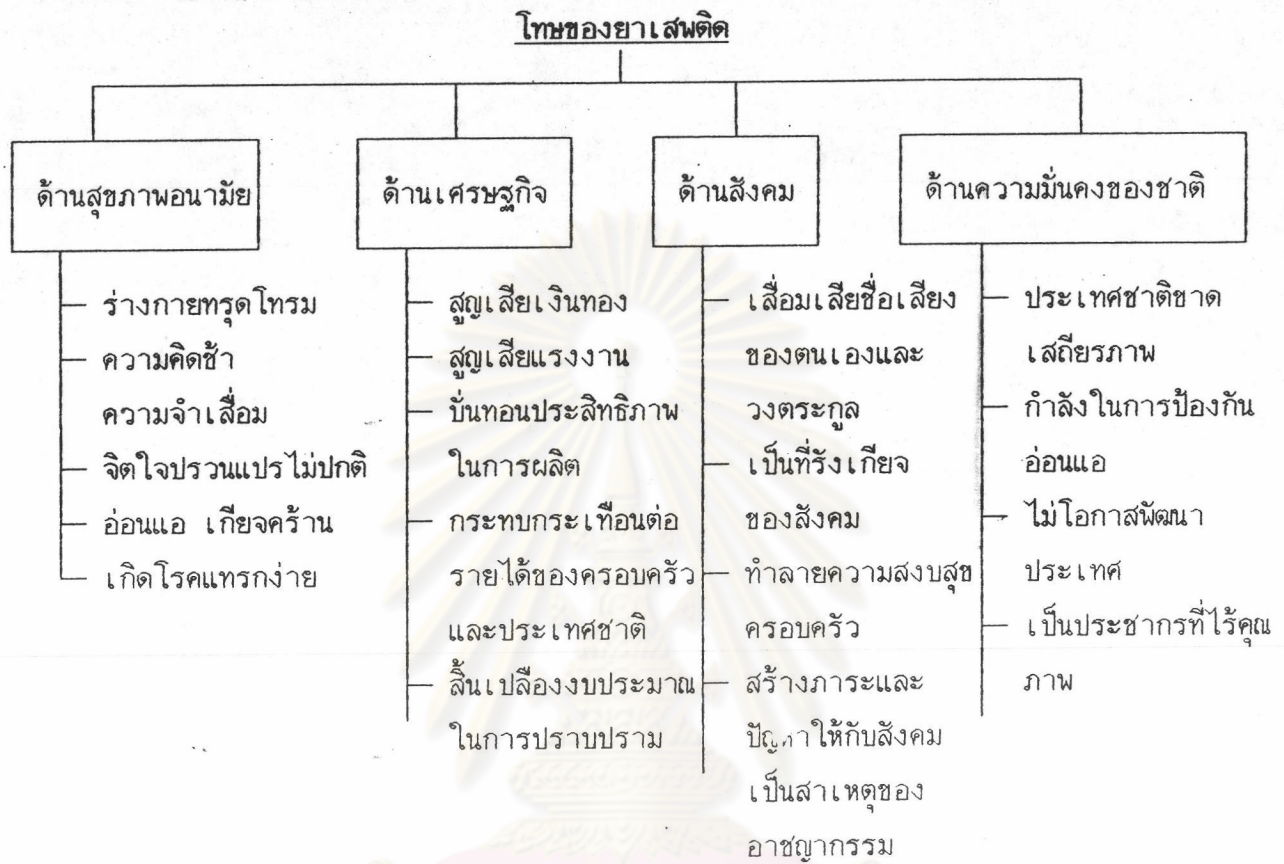
4.1 ในด้านสุขภาพอนามัย ผู้ต้องหายาเสพติดเกือบทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นฝิ่น เฮโรอีน หรือมอร์ฟีน ร่างกายจะซูบซีด ผอมเหลือง เหลือแต่หนังหุ้มกระดูก ความคิดอ่านช้า ความจำเสื่อม เมื่อขาดยา จะมีอาการหงุดหงิดโกรธง่าย หาวนอนบ่อย น้ามูกน้ำตาไหล ปวดกระดูก-ปวดกล้ามเนื้อ ขาดสติ อาเจียร นอนไม่หลับ เบื่ออาหาร และจะเสียชีวิตในที่สุด

4.2 ในด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากยาเสพติดทุกประเภท ผู้เสพจะต้องเพิ่มยาให้มากขึ้น ตลอดเวลาและหยุดเสพไม่ได้ ดังนั้น จึงต้องสูญเสียเงินทองสำหรับซื้อยามาเสพไม่มีที่สิ้นสุด และผู้ติดยา จะมีสุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ตั้งเช่นคนปกติทั่วไป ครอบครัวและรัฐต้องสูญเสียแรงงานไป ดังนั้น จึงส่งผลเสียหายต่อเศรษฐกิจ ทั้งของตนเอง ครอบครัว และประเทศชาติโดยรวม

4.3 ในด้านสังคม ยาเสพติดก่อให้เกิดปัญหาสังคมอย่างมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาอาชญากรรม เพราะผู้ติดยาจำเป็นต้องใช้เงินสำหรับซื้อยาเสพติดเป็นประจำทุกวัน และจะต้องเพิ่มปริมาณมากขึ้นอยู่ตลอดเวลา แต่เนื่องจากยาเสพติดมีราคาแพง ดังนั้น การประกอบอาชีพโดยสุจริตตามปกติทั่ว ๆ ไปนี้ ย่อมเป็นการยากที่จะหาเงินมาซื้อยาเสพติดได้อย่างพอเพียง และในสภาพความเป็นจริงผู้ติดยาจะไม่มีใครคบค้าหรือร่วมสมาคมด้วย จึงทำให้โอกาสหาเงินโดยสุจริตเป็นไปได้ยากลำบากยิ่งขึ้น เหตุนี้เองจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการประกอบอาชญากรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชญากรรมที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน นอกจากนี้ยังเป็นสาเหตุของปัญหาสังคมอื่น ๆ อีกมากมาย เช่น ปัญหาวัยรุ่น ปัญหาโสเภณี ปัญหาการพนัน ปัญหาครอบครัว ปัญหาชุมชน ฯลฯ เป็นต้น

4.4 ในด้านความมั่นคงของชาติ ความร้ายแรงของยาเสพติดนั้นมีผลโดยตรงต่อความมั่นคงของประเทศชาติเป็นอย่างมาก เพราะถ้าประเทศไทยใดชาติใดมีประชากรติดยาเสพติดจำนวนมาก ประเทศก็จะอ่อนแอ เศรษฐกิจเสียหาย มีปัญหาสังคมต่าง ๆ มากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาอาชญากรรมสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ย่อมไม่เป็นผลดีต่อความมั่นคงของประเทศอย่างแน่นอน

โทษของยาเสพติดทั้ง 4 ประการดังกล่าว อาจสรุปเขียนเป็นแผนผังได้ดังนี้^{๑๘}

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^{๑๘} ไซยยศ เหมะรัชตะ, เรื่องเดิม, หน้า 128.

มีข้อนำสังเกตุว่า เกี่ยวกับพิษภัยของยาเสฟติดนี้ กฎหมายไทยได้เคยมีบทบัญญัติกล่าวถึงพิษภัยของยาเสฟติดไว้ในตัวบทกฎหมายเลขที่เดียว ทั้งนี้ เพื่อให้คนทั่วไปได้ตระหนักและทราบถึงความร้ายแรงของมัน ดังจะเห็นได้จากในกฎหมายห้ามสูบฝิ่นสมัยรัชกาลที่ 2 พ.ศ. 2362 มีบัญญัติไว้ว่า "....ฯลฯ... ที่ยากจนขัดสนทรัพย์หาอันจะซื้อกินไม่ได้ เกิดใจกำเริบเป็นพาล คบหากันทำโจรกรรม สกตสดมภ์ตัดช่องย่องเบา ล้วงลักตีชิงวิ่งราว เอาทรัพย์ของเครื่องอัญมณีมาขาย จำนำ เอาเงินซื้อฝิ่นพอจะได้อินได้สูบบุรักษาชีวิตไว้ ที่มีทรัพย์สินอยู่แล้วก็ได้ซื้อฝิ่นกินสูบเป็นนิจ คิดทวงหลงโลกมักใหญ่ใฝ่สูง พึงมันมีในใจ เห็นแต่จะได้อินเกิดสุขไสมนัส ขณะเมาจำพวกนี้ก็นับเข้าในเมรัยประมาทการ เหตุว่ามัวเมามิได้ คิดอ่านจะทำมาหากินสะสมกองกุศลที่จะยกตนออกจากภพ มีแต่ก่อสร้างปัญจวิธ เวรกรรมจะนำตนไปสู่ทุกข์หาประโยชน์ไม่ถึงการจะทำราชการรงค์สงครามฉลองพระเดชพระคุณเล่า ก็อาศัยฝิ่นถ้าไม่มีฝิ่นจะสูบบุจะกินก็ให้เกิดอาเจียรคลื่นเหียน ให้ท้าวทิว อ่อนเพลีย หลบหลีกนอน เอราราชการมิได้ บ้างก็ให้ปวดมวนร้อนหนาว ทูรันทุรายลงท้องต้องตายก็มีฯลฯ...."^{๑๙}

กฎหมายห้ามสูบฝิ่นฉบับนี้ ได้ประกาศใช้เมื่อ วันเสาร์ เดือน 9 ขึ้น 14 ค่ำ ปีมะแม ตรีศก จุลศักราช 1173 ซึ่งมีข้อความกล่าวถึงความร้ายแรงในด้านโทษของยาเสฟติดไว้ ถึงแม้ว่ายาเสฟติดในยุคนั้น สมัยนั้นจะมีอยู่เฉพาะยาเสฟติดตามธรรมชาติได้แก่ ฝิ่น กัญชา ฝิ่นกระท่อม ยังไม่มียาเสฟติดสังเคราะห์มากมายหลายชนิดดัด เช่น ในปัจจุบัน แต่โทษของมันที่เกิดขึ้นก็ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ายาเสฟติดสังเคราะห์เลยแม้แต่น้อย ทั้งในด้านสุขภาพอนามัย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านความมั่นคงของชาติ เช่น ทำให้เกิดการโจรกรรม ตัดช่องย่องเบา ตีชิงวิ่งราว ปล้นสดมภ์ อันเป็นปัญหาอาชญากรรม หรือเกิดอ่อนเพลียปฏิบัติราชการไม่ได้ อันเป็นปัญหาทางด้านสุขภาพอนามัยและความมั่นคงของประเทศชาติ เป็นต้น

การที่ผู้เขียนได้นำเอารายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องยาเสฟติดมากกล่าวไว้ในบทนี้ ก็เพื่อเป็นพื้นฐานให้ได้สภาพปัญหาของยาเสฟติดที่แพร่หลายอยู่ในปัจจุบัน และให้รู้จักความหมายของยาเสฟติดว่าคืออะไร มีกี่ประเภท รวมถึงพิษภัยของมัน เพื่อจะช่วยให้เป็นสิ่งโน้มน้าวทุก ๆ ฝ่ายได้เห็นถึงความสำคัญ of ปัญหา ยาเสฟติด และร่วมมือกันป้องกันปราบปรามให้สัมฤทธิ์ผลต่อไป

^{๑๙} กฎหมายห้ามสูบฝิ่นสมัยรัชกาลที่ 2, พ.ศ. 2362, หอสมุดแห่งชาติ แผนกหนังสือตัวเขียน.

5. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

การใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหาด่าง ๆ นับเป็นวิธีการหนึ่งที่ทุกประเทศใช้กันอยู่ ทั้งนี้เพราะกฎหมายจะเป็นเครื่องที่กำหนดถึงอำนาจและหน้าที่ของเจ้าพนักงานที่จะดำเนินการในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง และถ้าเรื่องที่จะดำเนินการนั้นไปเกี่ยวข้องกับสิทธิเสรีภาพของบุคคลเข้าด้วยแล้ว กฎหมายก็ยิ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่จะขาดเสียมิได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย สิทธิเสรีภาพของบุคคลจะถูกกำหนดให้ได้รับความคุ้มครองไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญเลยทีเดียว^{๒๐}

ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดก็เช่นเดียวกัน รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ และรัฐบาลของประเทศไทยทุกยุคทุกสมัยตั้งแต่ในอดีตกาลถึงปัจจุบัน ก็ใช้มาตรการทางกฎหมายเป็นเครื่องมือสำคัญเช่นเดียวกัน ดังนั้น การศึกษาเพื่อให้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายในอดีตจนถึงปัจจุบัน จึงน่าจะเป็นบทเรียนที่ทำให้เราได้ทราบว่า เราควรจะทำอย่างไรกับปัญหาที่กำลังประสบอยู่ เพราะมาตรการทางกฎหมายบางอย่างที่เราากำลังถกเถียงกันอยู่ในเวลานี้ว่าควรจะนำมาใช้หรือไม่นั้น บางทีอาจจะเป็นเรื่องที่เคยใช้ได้ผลดีมาแล้วในอดีตก็เป็นได้ เช่น มาตรการริบทรัพย์สินของผู้กระทำผิดในคดียาเสพติดโดยเด็ดขาดและกว้างขวาง เป็นต้น ดังนั้น ในส่วนนี้จะกล่าวถึงมาตรการทางกฎหมายที่ใช้ดำเนินการกับปัญหายาเสพติดตั้งแต่ในอดีตที่ผ่านมาแต่ละสมัย จนกระทั่งถึงยุคปัจจุบันดังนี้

5.1 กฎหมายที่ใช้ในอดีต

มีหลักฐานแสดงว่าในสมัยกรุงศรีอยุธยา พ.ศ. 1903 สมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) ได้เคยตรากฎหมายเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติดมาแล้ว โดยตราไว้ในกฎหมายลักษณะโจร บทหนึ่งว่า "ผู้สูบฝิ่น กินฝิ่น ขายฝิ่น นั้นให้ลงพระราชอาญาจมหักหน้า ริบราชบาทว์ให้สิ้นเชิง ทเวนบกสามวัน ทเวนเรือสามวัน ให้จำคุกไว้กว่าจะอดได้ แล้วให้เรียกเอาทานบนแก่มัน ญาติพี่น้องไว้แล้วจึงให้ปล่อยผู้สูบ ขายกินฝิ่นออกจากโทษ"^{๒๑}

^{๒๐} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2521 มาตรา 22, 28 และ 33.

^{๒๑} คณะกรรมการปราบปรามยาเสพติดให้โทษ รายงานประจำปี 2515, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตำรวจ, 2516), หน้า 16.

จากบทบัญญัติในกฎหมายลักษณะโจรนี้ แม้เพียงแต่เป็นบทบัญญัติสั้น ๆ แต่ก็
ได้ครอบคลุมมาตรการในการแก้ไขปัญหายาเสพติดไว้หลายประการเป็นต้นว่า

5.1.1 ใช้มาตรการลงโทษเสพติดอย่างรุนแรงทั้งผู้ขายและผู้สูบด้วยวิธีการ

- ริบ禄เมีย ทรัพย์สิน เงินทอง (ริบราชบาทร)
- แห่ประจาน ทเวนบกสามวัน ทเวนเรือสามวัน
- จำคุก
- ทำทานบน

5.1.2 ใช้มาตรการลดอุปสงค์ด้วยการบำบัดผู้เสพโดยวิธีการหักดิบ และเมื่ออดได้
แล้วยังใช้วิธีการติดตามมิให้กลับไปเสพผื่นอีกด้วยการเอาทานบน

5.1.3 ใช้วิธีการเอาสถาบันทางครอบครัวเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยการ
เอาทานบนแก่ญาติพี่น้องเท่ากับเป็นการบังคับให้ครอบครัวและญาติที่น้องต้องเข้ามาช่วยเหลือในการแก้ปัญหา

5.1.4 ใช้วิธีการป้องปรามโดยทำให้เกิดความกลัว โดยกำหนดโทษผู้เสพผู้ขาย
ไว้อย่างรุนแรงให้ประชาชนเกิดความหวาดกลัวและไม่กล้าเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

5.2 กฎหมายสมัยกรุงรัตนโกสินทร์

แม้ว่าจะได้มีกฎหมายห้ามปรามการสูบผื่น ขายผื่น และมีมาตรการลงโทษอย่างรุนแรง
มาแล้วในอดีต แต่ดูเหมือนว่าปัญหายาเสพติดก็มีได้เบาบางลงตรงข้ามกลับเพิ่มความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ
จนทำให้พระมหากษัตริย์ในสมัยรัตนโกสินทร์แทบทุกรัชสมัยต้องตราพระราชกำหนด หรือพระราชบัญญัติ เพื่อ
นำมาตราการใหม่ ๆ มาใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ดังปรากฏในแต่ละยุคสมัย ดังนี้

5.2.1 รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ได้ทรงตราพระราช
กำหนดขึ้น ดังนี้

"ทุกวันนี้ ผู้สูบผื่นหากแล้วพระราชกำหนดไม่ ล้วงพระอาญา คบหากันสูบผื่น กินผื่น ชุกชุมขึ้นเป็น
อันมาก ที่ยากจนขัดสนทรัพย์หาอันจะซื้อกินไม่ได้ เกิดใจกำเริบเป็นพาล คบหากับทำโจรกรรม
สกตสดมภ์ตัดช่องย่องเบา ล้วงลักตีชิงวิ่งราวเอาทรัพย์ของเครื่องอัญมณีมาขาย จำนำ เอาเงินซื้อ
ผื่นพอจะได้กินได้สูบรักษาชีวิตไว้ ... แต่นี้สืบไปเมื่อหน้าห้ามอย่างให้ผู้ใดสูบผื่น กินผื่น ซื้อขายผื่น
และเป็นผู้สมซื้อสมขายเป็นอันขาดทีเดียว ถ้ามีฝงจับได้ และมีผู้ฟ้องร้อง พิจารณาเป็นลัจจะให้ลง
พระราชอาญาเขียน 3 ยก ทเวนบก 3 วัน ทเวนเรือ 3 วัน ริบราชบาทรูปตร ภรรยา และทรัพย์สิน
สิ่งของให้สิ้นเชิง ให้ส่งตัวไปตะพุ่นหญ้าช้าง ผู้รู้เห็นเป็นใจมิได้เอาความมาว่ากล่าวจะให้ลงพระราช
อาญาเขียน 60 ที ถ้าผู้ใดมีผื่นก่อนยังมีได้ห้ามมากน้อยเท่าใดจะขายก็ให้เร่งเอาออกขายให้แก่านา

ประเทศเมืองนอก ให้พ้นแคว้นกรุงเทพมหานคร และให้ร้อยแขวงกรมการ นายอำเภอ ประกาศ
 ป่าวร้องอาญาประชาราษฎร์ ลูกค้ำพาดิชย์ทั้งปวงให้รู้ทั่ว และให้กระทำตามพระราชกำหนดกฎหมายนี้
 ทุกประการ ถ้าผู้ใดมิฟังจับได้จะเอาตัวเป็นโทษโดยโทษ^{๒๒}

จากพระราชกำหนดนี้ มีมาตรการลงโทษผู้กระทำผิดเพิ่มขึ้น จากมาตรการในสมัยกรุงศรี
 ออยุธยา คือ

- (1) มาตรการลงโทษโดยการเมียน ซึ่งลงโทษแก่
 - ผู้สูบฝิ่นกินฝิ่น ซื่อฝิ่น ชายฝิ่น
 - ลงโทษแก่ผู้รู้เห็นเป็นใจแต่ไม่ได้แจ้งให้ฝ่ายบ้านเมืองหรือเจ้าหน้าที่ทราบ
- (2) มาตรการลงโทษโดยให้ใช้แรงงาน เป็นการลงโทษแก่ผู้สูบฝิ่นกินฝิ่น โดยส่ง
 ไปเป็นตะพุ่นหญ้าช้าง

5.2.2 รัฐสมัยสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งในสมัยนี้ได้ดำเนินการโดย

- (1) พิมพ์หมายประกาศห้ามสูบฝิ่น ห้ามค้าฝิ่น รวม 9,000 ฉบับ
- (2) ใช้ทหารดำเนินการปราบปรามฝิ่นในหัวเมืองฝ่ายใต้และฝ่ายตะวันตก
- (3) ยึดฝิ่นมาทำพิธีเผาและสังเวทยเทพเจ้าให้ช่วยป้องกันมิให้มีการลักลอบขนฝิ่น
- (4) ใช้วิธีการสาบแช่งผู้ขายฝิ่น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^{๒๒} เกรียงชัย จันทรเวชเกษม "มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามยา
 เสพติด", วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาคศึกษานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 พ.ศ. 2523, หน้า 21.

จึงเห็นได้ว่าในสมัยสมเด็จพระนั่งเกล้าฯ มีมาตรการค่อนข้างจะแตกต่างจากสมัยก่อน ๆ อยู่บ้าง คือ ใช้มาตรการปราบปรามรุนแรงขึ้น โดยใช้ทหารปราบ และมีการเผาทำลายผีของกลาง และที่สำคัญคือได้นำเอาเรื่องความเชื่อของคนในสมัยนั้นเข้ามาเกี่ยวข้อง คือ นำเอาพิธีสังเวยและสาปแช่ง มาใช้ในการปราบปรามยาเสพติด

5.2.3 รัชสมัยสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงเปลี่ยนแปลงนโยบายในการแก้ไขปัญหายาเสพติดเสียใหม่ จากการใช้ทหารปราบปรามอย่างรุนแรง มาเป็นการอนุญาตให้มีการสูบฝิ่นและขายฝิ่นได้โดยไม่ผิดกฎหมาย แต่มีข้อห้ามว่าการอนุญาตนั้นให้ทำได้เฉพาะคนต่างด้าวเท่านั้น ส่วนคนไทยนั้นห้ามมิให้สูบฝิ่น ซื้อฝิ่นขายฝิ่นโดยเด็ดขาด โดยเหตุผลเพื่อ

(1) เป็นการควบคุมฝิ่นได้ง่าย
 (2) สามารถป้องกันผู้เสพได้สะดวก
 (3) เป็นการปราบปรามโดยไม่ต้องใช้กำลังเพราะในสมัยนั้นนายภาษีต้องจ้างอั้งยี่ไว้เป็นเครื่องมือในการควบคุมการลักลอบและค้าฝิ่น เมื่อการดำเนินการได้โดยไม่ผิดกฎหมายทำให้อั้งยี่ต้องสลายไปในที่สุด

(4) ทหารรายได้เข้ารัฐ

5.2.4 รัชสมัยสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีการปรับปรุงวิธีการจัดเก็บภาษีโดยตราพระราชบัญญัติภาษาก่อนขึ้นเป็นฉบับแรก เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2414 และได้แก้ไขเพิ่มเติมเมื่อ พ.ศ. 2450 เพื่อให้การเก็บภาษีเต็มเม็ดเต็มหน่วย และใช้วิธีการทางภาษีกักตุนผู้เสพให้ลดน้อยลง พระราชบัญญัติฉบับนี้มีมาตรการที่สำคัญ คือ

(1) มีการควบคุมการซื้อขาย และการเสพอย่างเข้มงวดงวดขั้นในตอนแรก ๆ มีเอกชนเป็นเจ้าของฝิ่น ต่อมาชาตุนรัฐจึงเป็นเจ้าของ และได้เข้ามาควบคุมการจำหน่ายและการเสพเอง ผู้ใดจะจำหน่ายฝิ่นได้ต้องได้รับใบอนุญาต และมีหน้าที่ต้องทำหนังสือรับรองให้กับผู้ซื้อด้วย

(2) ใช้มาตรการปราบปรามอย่างเข้มงวด โดยนำเอามาตรการที่สำคัญมาใช้คือ

- มาตรการสืบสวนโดยการใช้สาย โดยแต่งตั้งคนออกสอดแนม
- มาตรการสินบนนำจับ

5.2.5 รัชสมัยสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ปัญหายาเสพติดขยายตัวเพิ่มขึ้นเนื่องจากได้มีการพัฒนารักษาโรค และยาเหล่านั้นบางชนิดมีคุณสมบัติในการเสพต่อได้ง่ายและรุนแรง เช่น มอร์ฟีน และโคคาไลน์ เป็นต้น ดังนั้น ในรัชสมัยนี้จึงได้ตราพระราชบัญญัติเกี่ยวกับยาเสพติด ขึ้นมา 3 ฉบับ คือ

- (1) พระราชบัญญัติมอร์ฟีนและโคคาอิน พระพุทธศักราช 2456
- (2) พระราชบัญญัติฝิ่น พระพุทธศักราช 2464
- (3) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พระพุทธศักราช 2465

พระราชบัญญัติมอร์ฟินและโคเคอีน พระพุทธศักราช 2456

ในพระราชบัญญัติฉบับนี้มีมาตรการที่สำคัญ คือ

(1) การค้าขาย เสพ ครอบครอง มอร์ฟิน หรือโคเคอีน นั้น จะกระทำได้อต่อเมื่อต้องได้รับอนุญาต เช่น มาตรการ 18 "ผู้ใดมิได้รับหนังสือใบอนุญาตสำหรับให้ทำการค้าขายมอร์ฟิน และโคเคอีน ถ้าแลผู้นั้นนำเข้ามาหรือพยามที่จะนำของเหล่านั้นเข้ามาในพระราชอาณาจักรก็ดี หรือขายมอร์ฟิน หรือโคเคอีน หรือมีมอร์ฟิน หรือโคเคอีน ไว้เป็นจำนวนเกินกว่าแกรมหนึ่งก็ดี ท่านว่าผู้นั้นมีความผิด ..."

(2) ได้นำเอามาตรการจำกัดปริมาณเข้ามาใช้ เช่น มาตรา 18 "... ถ้าผู้นั้นมีมอร์ฟินหรือโคเคอีนไว้เป็นจำนวนตั้งแต่แกรมหนึ่งลงมา แลไม่สามารถจะแสดงหลักฐานให้เห็นว่าได้มาจากผู้ที่ได้รับหนังสือใบอนุญาต ... ท่านว่ามีความผิด"^{๒๓} ซึ่งมาตรการจำกัดปริมาณน้ำหนักของสารเสพติดในปัจจุบันนี้ถือเป็นเงื่อนไขในการเพิ่มโทษ

(3) ภาระการพิสูจน์ความผิดเป็นหน้าที่ของจำเลย ดังเช่น มาตรา 25 "ในคดีฟ้องร้องกันเรื่องมอร์ฟินหรือโคเคอีนที่ถูกจับตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นหน้าที่ของจำเลย ที่จะพิสูจน์ให้เห็นจริงว่าตนไม่มีความผิด"^{๒๔}

^{๒๓} ราชกิจจานุเบกษา วันที่ 29 มิ.ย. 2456, หน้า 30.

^{๒๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า 37.

พระราชบัญญัติเงิน พระพุทธศักราช 2464

ในพระราชบัญญัตินี้มีมาตรการที่น่าสนใจ คือ ^{๒๔}

(1) มาตรการในการปราบปราม โดยกำหนดให้เป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่บ้าน และราษฎรในท้องที่ที่ปลุกผี เป็นผู้ช่วยกันปราบปราม ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 35 ดังนี้

“ถ้ามีการปลุกผีในหมู่บ้านใดผิดพระราชบัญญัตินี้ โดยจับผู้กระทำผิดนั้นมาลงโทษไม่ได้ให้สมุห์เทศภิบาล ถาผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งผู้ใหญ่บ้านของหมู่บ้านนั้น โดยส่งคำสั่งให้แก่ผู้ใหญ่บ้านถาปิดไว้ในบ้านว่า ให้เรียกคนทั้งหลายในหมู่บ้าน นั้น ทั้งผู้ชายผู้หญิงมีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ให้ช่วยปราบปรามการปลุกผีในหมู่บ้านนั้น ภายในกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ในคำสั่ง ซึ่งไม่ให้เกินกว่า 30 วัน ถ้าพ้นกำหนดไปต้นผียังคงปลุกอยู่ในบ้านนั้น ให้ผู้ใหญ่บ้าน และคนที่กล่าวมาแล้วทุกคนต้องมีความผิดตามกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 334 ข้อ 2 ถาขัดขืนไม่กระทำตามคำสั่งถาข้อบังคับอันชอบด้วยกฎหมาย”

(2) มาตรการจ่ายเงินรางวัลโดยเรียกจากจำเลย ดังเช่นที่บัญญัติในมาตรา 49 “เงินรางวัลซึ่งรัฐบาลจะต้องเสียให้แก่ผู้ใด ในการจับผู้กระทำผิดในพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจเรียกร้องจากจำเลยผู้กระทำผิด ให้ศาลพิพากษาให้จำเลยผู้กระทำผิดรับผิดชอบ ออกเงินให้แก่เจ้าพนักงานไปจ่ายให้แก่ผู้ควรได้รับเงินรางวัลนั้น ...”

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พระพุทธศักราช 2465

พระราชบัญญัตินี้ได้ยกเลิกพระราชบัญญัติ มอร์ฟีนและโคเคอีน พระพุทธศักราช 2456 และพระราชบัญญัติเงิน 2464 อีกบางมาตรา และถาพิจารณาสาระสำคัญของฉบับนี้ แล้วเห็นได้ว่า วิธีการกำหนดโทษและการลงโทษใกล้เคียงกับพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมาก ซึ่งมีมาตรการที่น่าสนใจคือ

^{๒๕}

เสถียร วิชัยลักษณ์, ประชุมกฎหมายประจำศก พ.ศ.2464 เล่ม 33 - 34

(พระนคร : โรงพิมพ์นิติเวช, 2477), หน้า 266.

(1) กำหนดมาตรการควบคุมในเรื่องต่าง ๆ 2 ประการ คือ

- การนำเข้าส่งออก การผลิต การโอน การจำหน่าย การมีไว้ในครอบครองต้องได้

รับอนุญาต

- การนำเข้าผ่าน ต้องมีใบอนุญาตของประเทศผู้อนุญาตให้นำออกมาแสดงและต้องยอมให้

ศุลกากรเป็นผู้เก็บรักษาไว้

(2) วางบทกำหนดโทษผู้กระทำผิดไว้หนักเบาตามความรุนแรงของฤทธิ์สาร โดยแบ่งยาเสพติดให้โทษไว้ 3 ลำดับ คือ

- ลำดับที่ 1 ได้แก่ เฮโรอีน

- ลำดับที่ 2 มอร์ฟีน และ โคเคอีน

- ลำดับที่ 3 ยาเสพติดให้โทษทั่วไปที่นอกเหนือจาก เฮโรอีน มอร์ฟีน และ โคเคอีน

ซึ่งมีอยู่มากมายตามประกาศกระทรวงสาธารณสุข เช่น แอเฟตามีน แอล.เอส.ดี. พืชกระท่อม

5.2.6 รัชสมัยสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ตราพระราชบัญญัติผิด พุทธศักราช 2472 ขึ้น โดยมีเจตนารมณ์ต้องการแก้พระราชบัญญัติผิดพระพุทศักราช 2464 ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเพิ่มมาตรการที่สำคัญ คือ

(1) เพิ่มโทษให้สูงขึ้น เช่น ความผิดฐาน ปลุกผีและมีพันธุ์ผิดไว้โดยไม่ได้รับอนุญาต เดิมจำคุกไม่เกิน 6 เดือน ปรับไม่เกิน 1,000 บาท แต่ในพระราชบัญญัติใหม่ลงโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท

(2) เพิ่มฐานความผิดขึ้น เช่น เพิ่มโทษฐาน จัดการไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ ให้ผู้อื่น มีไว้หรือทำการค้า ซึ่งผิด หรือมูลผิด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงยี่สิบปีและปรับตั้งห้าพันบาทถึงหนึ่งแสนบาท

5.2.7 รัชสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอนันตมหิตล ได้มีการตราพระราชบัญญัติเกี่ยวกับยาเสพติด ขึ้น 2 ฉบับ คือ

(1) พระราชบัญญัติกัญชา พุทธศักราช 2477 ซึ่งมีเจตนาคจะควบคุมกัญชาในเรื่องต่าง ๆ คือ การเพาะปลูก การมีพืชกัญชา การพอกัญชาเข้ามา การส่งออกนอกราชอาณาจักร การมีชื่อชายหรือสูกัญชา ตลอดจนการซื้อ ขาย บ้องกัญชา ถือว่าเป็นเรื่องผิดกฎหมาย

(2) พระราชบัญญัติพืชกระท่อมพุทธศักราช 2486 ซึ่งควบคุมในเรื่องการเสพ การปลูก มี ชื่อ ชาย ให้ หรือแลกเปลี่ยนพืชกระท่อมการนำเข้า หรือส่งออก นอกราชอาณาจักร ถือว่าผิดกฎหมาย

5.3 กฎหมายปัจจุบัน

มาตรการทางกฎหมายในปัจจุบัน นับว่ามีความสำคัญเพราะเป็นเครื่องกำหนดรูปแบบและวิธีการในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด แต่ทว่าปัญหายาเสพติดก็ยังคงมีความซับซ้อนและรุนแรงยิ่งขึ้นในเรื่องฤทธิ์ของยา และจำนวนตัวยาเสพติดที่แพร่ระบาดอยู่ขณะนี้ สำหรับขบวนการผลิตและการค้ายาเสพติดได้มีการพัฒนารูปแบบไปมากจนยากต่อการปราบปรามยิ่งขึ้น ดังนั้น มาตรการทางกฎหมายจึงจำเป็นต้องมีการพยายามพัฒนาขึ้นมาเป็นลำดับด้วย ในปัจจุบันสามารถแบ่งมาตรการทางกฎหมายออกเป็น 2 ประการ คือ

5.3.1 กฎหมายกำหนดรูปแบบและอำนาจการดำเนินงาน จากการศึกษาปัญหาเสพติด เป็นปัญหาที่ร้ายแรง และรัฐมีความประสงค์จะจัดให้หมดไป แต่ปัญหาเสพติดเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับปัญหาอื่นอีกหลายด้าน จึงจำเป็นต้องร่วมมือกันหลายฝ่าย ดังนั้นเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงาน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติตั้งองค์กร หน่วยงาน ขึ้นมาดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐ พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 ซึ่งมีมาตรการที่สำคัญ ดังนี้

(1) จัดตั้งองค์กรกลางขึ้นมารับผิดชอบการแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศ คือ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ และมีกรรมการโดยตำแหน่งอีกจำนวน 6 คน คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข อธิบดีกรมตำรวจ อธิบดีกรมศุลกากร อธิบดีกรมอัยการ กรรมการโดยคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่เกิน 6 คน โดยมีเลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้มีสำนักงาน ป.ป.ส. ขึ้นมารับผิดชอบการดำเนินการให้เป็นไปตามมติ ป.ป.ส.

(2) ให้อำนาจแก่คณะกรรมการ และเจ้าหน้าที่ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งขึ้นมาดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นกรณีพิเศษแตกต่างจากเจ้าหน้าที่อื่น ๆ เพื่อให้การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นไปโดยรวดเร็ว เด็ดขาด และมีประสิทธิภาพ อำนาจดังกล่าวนี้ ได้แก่

(ก) อำนาจในการตรวจค้น เคหสถาน สถานที่ หรือยานพาหนะใด ๆ ได้ทั้งในเวลากลางวัน และกลางคืนโดยไม่ต้องมีหมาย

(ข) อำนาจในการจับกุมบุคคลผู้ต้องสงสัยว่าได้กระทำความผิดกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด โดยไม่ต้องมีหมาย

(ค) อำนาจในการควบคุมตัวผู้ถูกจับไว้ได้ 3 วัน เพื่อการสอบสวน โดยไม่ถือว่าเป็นการควบคุมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

(3) มีบทลงโทษผู้ขัดขวาง ไม่ให้ความสะดวก หรือไม่ให้อภัยคำ หรือไม่ส่งบัญชีเอกสาร หรือวัตถุใด ๆ แก่กรรมการ เลขาธิการ รองเลขาธิการ และเจ้าพนักงานไว้เป็นกรณีพิเศษ

(4) มีบทลงโทษ กรรมการ เลขาธิการ และเจ้าพนักงานในกรณีกระทำความผิดกฎหมาย เสพติดไว้เป็นกรณีพิเศษถึง 3 เท่า

5.3.2 กฎหมายที่เป็นมาตรการควบคุมปัญหายาเสพติด ที่สำคัญได้แก่ -

(1) พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.2518 ซึ่งมีมาตรการที่สำคัญ คือ

(ก) ได้ควบคุมวัตถุออกฤทธิ์ในเรื่อง การผลิต การจำหน่าย การนำเข้า การส่งออก การครอบครอง การนำผ่าน จะกระทำได้อีกต่อเมื่อได้รับอนุญาต และปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ทางราชการ กำหนด

(ข) ได้จัดแบ่งวัตถุที่ออกฤทธิ์ออกเป็นประเภทโดยคำนึงถึง ความรุนแรงของฤทธิ์ของสาร และประโยชน์ที่ได้รับจากสารนั้น ๆ เพื่อความสะดวกในการกำหนดมาตรการควบคุม

ในพระราชบัญญัติฉบับนี้มีข้อน่าสังเกตว่า ไม่ได้มีมาตรการควบคุมผู้เสพ ไม่มีการบัญญัติว่าการเสพยามีความผิด และไม่มีบทลงโทษเอาไว้ ดังนั้นผู้เสพยาวัตถุออกฤทธิ์จึงไม่มีความผิด แต่จะมีความผิดเมื่อเลขาธิการอาหารและยาสั่งให้เข้าบำบัดรักษา หรือฟื้นฟูสุขภาพแล้วขัดขืนไม่เข้ารับการบำบัดรักษา

(2) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 ซึ่งมีมาตรการสำคัญ คือ

(ก) ได้กำหนดมาตรการควบคุมยาเสพติดในเรื่อง การผลิต การนำเข้า การส่งออก การจำหน่าย การครอบครอง คล้าย ๆ กับการควบคุมวัตถุออกฤทธิ์ โดยให้มีกรรมการขึ้นมากำหนด มาตรการในการควบคุม และในพระราชบัญญัตินี้ยังได้กำหนดหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องในแต่ละเรื่องไว้ เช่น ผู้ผลิต ผู้จำหน่าย ผู้นำเข้า และผู้ส่งออก เอาไว้ว่าทำอย่างไรจึงจะไม่ผิดกฎหมาย และได้กำหนดมาตรการควบคุมเพิ่มขึ้นมา คือ ควบคุมการเสพ และการข่มขืนใจให้ผู้อื่นเสพ คือ ผู้เสพ หรือข่มขืนใจให้ผู้อื่นเสพ ถือว่ามีความผิด

(ข) ได้จัดแบ่งวัตถุออกฤทธิ์ออกเป็นประเภท โดยคำนึงถึงความรุนแรงของฤทธิ์ของสาร และประโยชน์ที่ได้รับจากสารนั้น ๆ เพื่อความสะดวกในการกำหนดมาตรการควบคุม การควบคุมและการลงโทษก็เป็นไปตามชนิดของสารเสพติด เป็นต้นว่า ชนิดที่ 1 ถือว่าเป็นยาเสพติดร้ายแรง และไม่มีประโยชน์ต่อทางการแพทย์เลย การควบคุมก็เข้มงวด คือ ไม่มีการอนุญาตให้ประชาชน เข้าไปเกี่ยวข้องไม่ว่าในกรณีใด ๆ และบทลงโทษก็รุนแรง คือ โทษถึงประหารชีวิต

(ค) นำมาตรการเรื่องปริมาณยาเสพติดมาเป็นเงื่อนไขในการลงโทษ ปัจจุบัน มาตรการนี้นิยมใช้กันในประเทศ เช่น มาเลเซีย สิงคโปร์ เพราะเป็นมาตรการที่สามารถวิเคราะห์ ลึกลงไปถึงเจตนาแท้จริงของผู้กระทำผิดได้ เช่น ในพระราชบัญญัตินี้ บัญญัติว่า การผลิต การนำเข้า

และการส่งออก ยาเสพติดประเภทที่ 1 ตั้งแต่ 20 กรัมขึ้นไป ให้ถือว่าเป็นการกระทำเพื่อจำหน่าย โทษสูงจนถึงประหารชีวิต หรือการครอบครองยาเสพติดประเภท 1 ตั้งแต่ 20 กรัมขึ้นไป ให้ถือว่าเป็นการครอบครองเพื่อจำหน่ายโทษจะสูงขึ้นกว่าการครอบครองธรรมดา

(ง) นำมาตรการเพิ่มโทษแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐมาใช้ โดยบัญญัติเอาไว้ว่า "กรรมการ และพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือข้าราชการ หรือพนักงานองค์กรและหน่วยงานของรัฐผู้ใด ผลิต จำหน่าย นำเข้า หรือส่งออก ซึ่งยาเสพติดให้โทษซึ่งเป็นการกระทำผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือร่วมสนับสนุนในการกระทำผิดดังกล่าว ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น"^{๒๖}

(จ) ใช้มาตรการลดอุปสงค์ โดยจูงใจผู้ติดยาเสพติดแล้วให้เข้าบำบัดและให้ได้รับการยกเว้นโทษ คือ ผู้ติดยาเสพติดหากสมัครใจเข้าบำบัดก่อนที่ความผิดจะปรากฏแก่เจ้าพนักงาน และได้ปฏิบัติครบถ้วนตามระเบียบข้อบังคับ จนหายและได้รับรองเป็นหนังสือจากพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว ก็ได้รับการยกเว้นโทษ ทั้งนี้ ก็ด้วยเจตจำนงที่จะลดผู้ติดยาเสพติดให้ลดน้อยลงเท่ากับเป็นการลดความต้องการ (Demand) ให้น้อยลงไปด้วย

ต่อมาพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528 ซึ่งมีสาระสำคัญ 2 ประการ คือ

- (1) ยกเลิกพระราชบัญญัติฝิ่น พุทธศักราช 2472 และนำเอาฝิ่นมาบัญญัติเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 3 และพันธุ์ฝิ่นเป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 5
- (2) แก้ไขบทลงโทษในเรื่องการครอบครองและการเสพพืชกระท่อมให้ลดน้อยลงเพื่อให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงและสภาพปัญหา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^{๒๖} พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522, มาตรา 100

5.4 มาตรการลงโทษของกฎหมายปัจจุบัน

กฎหมายที่สำคัญเกี่ยวกับยาเสพติดในปัจจุบันนี้ มีอยู่ 3 ฉบับด้วยกัน ดังได้กล่าวรายละเอียดมาบ้างแล้ว ได้แก่

- (1) พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518, แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528
- (2) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519
- (3) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528

นอกจากนี้ ยังมีประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 37 ลงวันที่ 9 ธันวาคม 2501^{๒๗} ซึ่งเป็นกฎหมายฉบับสำคัญที่ออกโดยฝ่ายบริหาร กำหนดให้เลิกการเสฟฝิ่น และจำหน่ายฝิ่นในประเทศไทยโดยสิ้นเชิง นอกจากนั้นยังได้กำหนดมาตรการควบคุมบำบัดรักษาผู้ติดยาฝิ่นที่มีอยู่ในขณะนั้น โดยการให้ขึ้นทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่และจัดตั้งสถานพยาบาลหรือสถานพักฟื้นสำหรับบำบัดรักษาผู้ติดยาฝิ่นดังกล่าว

มีข้อสังเกตว่า ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 37 นี้ มีสาระสำคัญอยู่ 2 ประการ คือ ให้เลิกเสฟฝิ่นและจำหน่ายฝิ่น กับกำหนดมาตรการบำบัดรักษาผู้ติดยาฝิ่น โดยไม่มีบทกำหนดโทษสำหรับผู้ฝิ่นไว้แต่อย่างใด ดังนั้น กรณีมีผู้ฝิ่นจึงต้องพิจารณาตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดฉบับต่าง ๆ ที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้นนั่นเอง

ได้กล่าวมาแล้วว่า โทษในทางอาญานั้นมีอยู่ 5 สถาน ได้แก่ ประหารชีวิต จำคุก กักขัง ปรับ และริบทรัพย์สิน^{๒๘}

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^{๒๗} ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม 75 ตอนที่ 106 วันที่ 9 ธ.ค. 2501, หน้า 1 - 3.

^{๒๘} ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18.

มาตรการการลงโทษหรือบทกำหนดโทษสำหรับความผิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับยาเสพติด มีบัญญัติอยู่ในกฎหมายแต่ละเรื่อง ดังนี้ ^{๒๙}

(1) พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ.2518, แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2528 มีบทกำหนดโทษบัญญัติไว้ในหมวด 12 มาตรา 89 ถึงมาตรา 117 ^{๓๐} ซึ่งมีโทษที่ใช้ลงกับผู้กระทำความผิดอยู่ 3 สถาน คือ โทษริบทรัพย์สิน โทษปรับ และโทษจำคุก (บางความผิดมีโทษทั้งจำทั้งปรับด้วย) โดยเฉพาะโทษริบทรัพย์สิน นั้น มีบัญญัติไว้ในมาตรา 116 ดังนี้

"มาตรา 116 เมื่อมีการลงโทษตามมาตรา 89 มาตรา 90 มาตรา 99 มาตรา 100 หรือ มาตรา 101 ให้ริบวัตถุออกฤทธิ์ เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต รวมทั้งภาชนะหรือหีบห่อที่บรรจุ ที่เกี่ยวเนื่องกับความผิดในคดี ให้แก่กระทรวงสาธารณสุข เพื่อทำลายหรือจัดการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่เห็นสมควร"

(2) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2519 โดยที่พระราชบัญญัตินี้ เป็นกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดรูปแบบมาตรการดำเนินงาน การจัดตั้งองค์กร หน่วยงานและอำนาจหน้าที่ ของเจ้าพนักงานในเรื่องการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งมีบทลงโทษเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานไว้ในมาตรา 16 และ 17 เพียงเท่านั้น หากได้มีบทลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติดไว้แต่ประการใดไม่ ^{๓๑}

^{๒๙} ดูรายละเอียดอัตราโทษเปรียบเทียบของกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ในวิทยานิพนธ์นิติศาสตร์ มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ของเกรียงชัย จันทร์เวชเกษม พ.ศ.2523 หน้า 74 - 81.

^{๓๐} ไม่มีบัญญัติคำว่า "เสพ" ดังนั้นผู้เสพวัตถุออกฤทธิ์ จึงไม่มีความผิด ทั้งนี้ เป็นไปตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 2 วรรคหนึ่ง แต่อาจมีความผิดฐานอื่นได้ เช่น ฐานครอบครอง.

^{๓๑} ไชยยศ เหมะรัชตะ, "มาตรการกฎหมายในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด" บทบัณฑิตย เล่ม 36 ตอน 1 (พ.ศ.2522), หน้า 61 - 66.

"มาตรา 16 ผู้ใดขัดขวาง หรือไม่ให้ความสะดวกหรือไม่ให้ถ้อยคำหรือไม่ส่งบัญชีเอกสารหรือวัตถุใดแก่กรรมการ เลขานุการ รองเลขานุการ หรือเจ้าพนักงานซึ่งปฏิบัติการตามมาตรา 14 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท"^{๓๒}

"มาตรา 17 กรรมการ เลขานุการ รองเลขานุการ และเจ้าพนักงานผู้ใดกระทำความผิดใด ๆ ตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดเสียเอง ต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ"^{๓๓}

(3) พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528 มีบทกำหนดโทษบัญญัติไว้ในหมวด 12 มาตรา 65 ถึงมาตรา 102 ซึ่งมีโทษที่ใช้ลงกับผู้กระทำความผิดอยู่ 4 สถาน คือ โทษริบทรัพย์สิน โทษปรับ โทษจำคุก และโทษประหารชีวิต สำหรับโทษริบทรัพย์สินนั้น มีบัญญัติไว้ในมาตรา 101 และ 102 ดังนี้

"มาตรา 101 ในกรณีที่มีการยึดยาเสพติดให้โทษไว้ตามมาตรา 49(2) และไม่มีคดีฟ้องถึงศาล^{๓๔} ด้วยประการใด ๆ ก็ตาม ถ้าภายในกำหนดหกเดือนนับแต่วันที่ยึดไม่มีผู้ใดมาอ้างว่าเป็นเจ้าของให้ยาเสพติดให้โทษนั้นตกเป็นของกระทรวงสาธารณสุข"

^{๓๒} ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 138 และมาตรา 140 และดูพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 90.

^{๓๓} พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 100.

^{๓๔} ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 140 (1) ในกรณีไม่ปรากฏว่าผู้ใดเป็นผู้กระทำความผิด.

"มาตรา 102 บรรดา ยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ประเภท 2 ประเภท 4 หรือประเภท 5 เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะหรือวัตถุอื่นซึ่งบุคคลได้ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ริบเสียทั้งสิ้น" ^{๓๕}

5.5 จุดหย่อนประสิทธิภาพของมาตรการทางกฎหมายปัจจุบัน

จากการศึกษามาตรการในการแก้ไขปัญหามาจากอดีตถึงปัจจุบัน ทำให้มองเห็นว่า มาตรการทางกฎหมายนั้นจะได้รับการปรับปรุงแก้ไขอยู่ตลอดเวลา ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาที่ต้องการจะแก้ไขและสภาพแวดล้อมของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น เมื่อเปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายในอดีตกับปัจจุบันก็พบว่ามาตรการทางกฎหมายในอดีตส่วนใหญ่จะนำมาบัญญัติไว้ในปัจจุบันแทบทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีมาตรการใหม่ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาก็ได้ผลยิ่งขึ้น แต่ก็มีข้อที่น่าสังเกตว่า มาตรการบางอย่างที่เคยใช้ได้ดีในอดีตแต่ในปัจจุบันนี้ถูกยกเลิกไป ถ้าการยกเลิกเป็นไปเพราะความล้าสมัยก็เป็นสมควร แต่มาตรการบางอย่างที่ถูกยกเลิกไปนั้นปรากฏว่าบางประเทศยังใช้อยู่และใช้อย่างได้ผลด้วย

^{๓๕}

(1) ยาเสพติดให้โทษประเภท 3 ริบไม่ได้ ตามมาตรา 102 นี้ แต่อาจริบได้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 32, 33 ถ้าเข้าองค์ประกอบให้ริบ

(2) นอกจากยาเสพติดให้โทษประเภท 1, 2, 4 และ 5 แล้ว ทรัพย์สินอื่น ๆ ที่ได้ใช้ในการกระทำความผิดก็ให้ริบตามมาตรา 102 นี้ด้วย มิใช่ริบตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 32, 33 เพราะเป็นกรณี พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 บัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว

ถ้ามีการฟ้องคดี และศาลสั่งให้ริบ ดังนี้ ยาเสพติดข่มขู่ตกแก่แผ่นดิน ตาม ป.อ. มาตรา 35 สิ่งตก เฉพาะยาเสพติดให้โทษเท่านั้นที่ตกเป็นของกระทรวงสาธารณสุข ไม่รวมถึงทรัพย์สินอื่น ๆ ที่ได้ใช้ในการกระทำความผิดด้วย.

5.5.1 มาตรการลงโทษโดยการเขี่ยน ไทยเราเคยใช้มาตรการนี้ในสมัยรัชกาลที่ 2 ส่วนในต่างประเทศนั้นที่ใช้ได้แก่ประเทศสิงคโปร์ กล่าวคือในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย มีกฎหมายห้ามสูบบุหรี่ โดยให้มีพระราชกำหนดพรณณาถึงพิษภัยของยาเสฟติด และวางโทษไว้ อย่างรุนแรง ให้เขี่ยน 60 ครั้ง ดังนี้^{๓๖}

"ทุกวันนี้ ผู้สูบบุหรี่หากแล้วพระราชกำหนดไม่ ล่วงพระอาญา คบหากันสูบบุหรี่กินฝุ่นชุกชุมขึ้นเป็นอันมาก ที่ยากจนขัดสนทรัพย์หาอันจะซื้อกินไม่ได้ เกิดใจกำเริบเป็นพาล คบหากันทำโจรกรรม สกตสดมภ์ติดช่อง ย่องเบา ล้วงลักตีชิงวิ่งราว เอาทรัพย์ของเครื่องอัญมณีมาขาย จำนำ เอาเงินซื้อฝุ่นพอจะได้กินได้สูบบุหรี่รักษาชีวิตไว้ ที่มีทรัพย์สินอยู่แล้วก็ได้ซื้อฝุ่นกินสูบบุหรี่เป็นนิจ คิดทงหลงโลกมักใหญ่ใฝ่สูงนึกมั่งมีในใจ เห็นแต่จะได้ เกิดสุขไสมนั้นชณะเมา จำพวกนี้ก็นับเข้าในเมรัยประมาทการ เหตุว่ามัวเมามีได้คิดอ่านจะทำมาหากินสะสมกองกุศลที่จะยกตนออกจากภพ มีแต่ก่อสร้างปัญญาวิชเวรกรรม จะนำตนไปสู่ทุกข์หาประโยชน์ไม่ ถึงจะทำราชการณรงค์สงครามฉลองพระเดชพระคุณแล้ว ก็อาศัยฝุ่น ถ้าไม่มีฝุ่นจะสูบบุหรี่ก็ให้เกิด อาเจียนคลื่นเหียน ให้หาวหิว อ่อนเพลีย หลบหลีกนอน เอรราชการมิได้ บ้างก็ให้ปวดมวน ร้อนหนาว ทูรนทูรายลงท้องต้องตายก็มี แต่นี้สืบไปเมื่อน้ำ ห้ามอย่าให้ผู้ใดสูบบุหรี่ กินฝุ่น ซื้อขายฝุ่น และเป็น ผู้สมซื้อสมขายเป็นอันขาดทีเดียว ถ้ามีฟังจับได้และมีผู้ฟ้องร้อง นิจณาเป็นลัจจะให้ลงพระราชอาญา เขี่ยน 3 ยก ทเวนบก 3 วัน ทเวนเรือ 3 วัน ธิราชบาทว์ บุตร ภรรยา และทรัพย์สินสิ่งของ ให้สิ้นเชิง ให้ส่งตัวไปตะพุ่มหญ้าช้าง ผู้รู้เห็นเป็นใจมิได้เอาความมาว่ากล่าว จะให้ลงพระราชอาญา เขี่ยน 60 ที ถ้าผู้ใดมีฝุ่นก่อนยังมีได้ห้าม มากน้อยเท่าใด จะขายก็ให้เร่งเอาออกไปขายแก่ นานาประเทศเมืองนอก ให้พ้นแคว้นกรุงเทพพระมหานคร และให้ร้อยแขวงกรมการ นายบ้าน นายอำเภอประกาศป่าวร้องอาณาประชาราษฎร์ ลูกค้าพาณิชยั้งปวงให้รู้จ้งทั่ว และให้กระทำตาม พระราชกำหนดกฎหมายนี้จ้งทุกประการ ถ้าผู้ใดมีฟังจับได้จะเอาตัวเป็นโทษโดยโทษานุโทษ

กฎให้ไว้ ณ วันเสาร์ เดือน 9 ขึ้น 14 ค่ำ จุลศักราช 1173 ปีมะแม ตรีศก "

ส่วนกฎหมายของสิงคโปร์ที่เกี่ยวกับการลงโทษเขี่ยนั้น มีอยู่ในกฎหมายยา ค.ศ. 1973 ซึ่ง เป็นฉบับที่ลงโทษรุนแรงมาก ดังจะเห็นได้จากการลงโทษในตอนที 29 บัญญัติไว้ถอดความได้ว่า ^{๓๖)}

" ผู้กระทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ ต้องถูกลงโทษประหารชีวิต คือ

- (1) ซื้อมอร์ฟินเกินกว่า 15 กรัม
- (2) นำเข้าหรือส่งออกซึ่งมอร์ฟินเกินกว่า 15 กรัม
- (3) ซื้อมอร์ฟินเกินกว่า 30 กรัม
- (4) นำเข้า หรือส่งออกซึ่งมอร์ฟินเกินกว่า 30 กรัม
- (5) ผลิตมอร์ฟิน หรือเกลือของมอร์ฟิน
- (6) ผลิตมอร์ฟิน หรือเกลือของมอร์ฟิน เอสเตอร์ มอร์ฟิน หรือเกลือของเอสเตอร์มอร์ฟิน

ผู้เสพยาเสพติด จำคุก 10 ปี หรือปรับ 20,000 เหรียญ (สิงคโปร์) หรือทั้งจำทั้งปรับ ผู้ค้าขายรายย่อย จำคุกไม่น้อยกว่า 5 ปี และมีโทษเขี่ยอีกด้วย "

จะเห็นได้ว่ากฎหมายไทยในอดีตที่ขมมากเวลานี้ กำหนดมาตรการลงโทษผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดไว้อย่างรุนแรง โดยเน้นลงโทษผู้เสพยาเสพติดด้วยการเขี่ยตีไว้ด้วย อันเป็นวิธีการลงโทษในสมัยโบราณ แต่ปัจจุบันกฎหมายไทยไม่มีการลงโทษโดยวิธีนี้แล้วเพราะถือว่าเป็นการป่าเถื่อน

5.5.2 มาตรการวิปทัณฑ์ผู้กระทำผิด ไทยเราเคยใช้ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา จนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ โดยเฉพาะสมัยรัชกาลที่ 2 นั้น ให้ริบทั้งทรัพย์สินเงินทอง ลูกเมียของผู้กระทำผิดและยังยึดทรัพย์ของผู้สมรู้ร่วมคิด หรือรู้เห็นเป็นใจด้วย และในต่างประเทศขณะนี้กำลังใช้อย่างได้ผลอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา

^{๓๖)}

The Misuse of Drugs Act, 1973 (Section 29). มีการประกาศแก้ไขเมื่อวันที่ 30 พ.ย. 1978 อีกครั้งหนึ่ง.

กฎหมายให้ริบทรัพย์สินของผู้กระทำผิด ในสมัยอยุธยาที่มีอยู่ใน กฎหมายลักษณะโจร พ.ศ. 1903 สมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 (พระเจ้าอู่ทอง) ซึ่งบัญญัติว่า " ผู้สูบฝิ่น กินฝิ่น ชายฝิ่นนั้น ให้ลงพระราชอาญาจหนักหนา ริบราชบาทว์ให้สิ้นเชิง ทเวนบกสามวัน ทเวนเรือสามวัน ให้จำใส่คุกไว้จนกว่าจะอดได้ ถ้าอดได้แล้ว ให้เรียกเอาทานบนแก้มันญาติพี่น้องไว้ แล้วจึงปล่อยผู้สูบ ชาย กินฝิ่นออกจากโทษ " ส่วนกฎหมายให้ริบทรัพย์สินในสมัยรัชการที่ 2 มีอยู่ในกฎหมายห้ามสูบฝิ่น พ.ศ. 2362 ดังที่ยกมา กล่าวแล้วในข้อ 5.2.1 ของบทที่ 2 นี้

สำหรับกฎหมายริบทรัพย์สินของสหรัฐอเมริกา^{๓๘} นั้นมีบัญญัติไว้ในกฎหมายเรื่องยา มาตรา 583 มีสาระสำคัญว่า ให้ศาลมีอำนาจสั่งริบทรัพย์สินที่ก่อให้เกิดขึ้น หรือได้มาจากการกระทำความผิดตามกฎหมายยาของสหรัฐ (Federal Drug Law)

ส่วนมาตรการทางกฎหมายให้ริบทรัพย์สินเกี่ยวกับยาเสพติดที่ใช้อยู่ในประเทศไทยในปัจจุบันนี้ คงริบได้เฉพาะยาเสพติดหรือวัตถุออกฤทธิ์ อันเป็นทรัพย์สินที่ผิดกฎหมายอยู่แล้ว โดยตัวของมันเอง และเครื่องมือเครื่องใช้ หรือยานพาหนะอันเป็นทรัพย์สินที่ได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด ตามหลักเกณฑ์ทั่วไปในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 32, 33 นั้นเอง จะมีมาตรการพิเศษเพิ่มเติมนอกเหนือไปจากบทบัญญัติของประมวลกฎหมายอาญาอยู่เฉพาะ มาตรา 101 แห่งพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ที่ให้อำนาจเจ้าพนักงานยึดยาเสพติดให้โทษหรือทรัพย์สินอันใดที่ได้ใช้หรือจะใช้ในการกระทำความผิดตามกฎหมายยาเสพติดไว้ได้ และถ้าครบกำหนดหกเดือนไม่มีผู้ใดมาอ้างว่าเป็นเจ้าของ ให้ยาเสพติดนั้นตกเป็นของกระทรวงสาธารณสุข เพียงเท่านั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^{๓๘} Comprehensive Drug Abuse Prevention and Control Act, 1970.

ปัญหาเรื่องทรัพย์สินของผู้ค้ายาเสพติดที่ร่ำรวยมีเงินและทรัพย์สินสมบัติมหาศาลจากการค้ายาเสพติด ตามกฎหมายของประเทศไทยในปัจจุบัน เมื่อศาลพิจารณาว่ามีความผิดและถูกลงโทษแล้ว ในทางความเป็นจริงทางราชการหรือเจ้าพนักงานไม่สามารถจะดำเนินการอย่างไร ๆ กับทรัพย์สินของเขาเหล่านั้นได้เลย นับว่าเป็นจุดล้มเหลวที่สำคัญของมาตรการปราบปรามยาเสพติดของประเทศไทย ทั้งนี้เพราะในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายเกี่ยวกับการริบทรัพย์สินในคดียาเสพติดไว้เป็นพิเศษโดยเฉพาะ จึงต้องนำเอาบทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 32 - 37 มาใช้ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวนี้ เป็นหลักเกณฑ์ที่ใช้สำหรับความผิดอาญาทั่ว ๆ ไป และแนวทางการใช้กฎหมายนี้ ศาลมีแนวโน้มการตีความโดยเคร่งครัดว่าต้องเป็นกรณี เกี่ยวกับการกระทำผิดโดยตรงเท่านั้น เช่น ศาลฎีกาของไทยเคยมีคำพิพากษาว่า ยานพาหนะที่ใช้เดินทางไปปล้นทรัพย์ (ฎีกาที่ 231/2500) ตะเกียงที่ใช้ในการเล่นการพนัน (ฎีกาที่ 720/2489) เสื้อรอนั่งในวงการพนัน (ฎีกาที่ 727/2489) และอาวุธที่ใช้ฆ่าสุกรโดยไม่ได้รับอนุญาต (ฎีกาที่ 59/2488) ทรัพย์สินเหล่านี้ ไม่ถือว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้ใช้ในการกระทำความผิด จึงริบไม่ได้

นอกจากนี้ สำหรับทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดรวมถึงกำไร และดอกเบี้ย ซึ่งเกิดขึ้นนอกเงยมาจากทรัพย์สินดังกล่าว รวมทั้งที่ดิน อาคาร หุ่น ตลอดจนสิทธิเรียกร้องต่าง ๆ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33 (2) ก็มีได้บัญญัติไว้ชัดเจนว่าจะริบได้หรือไม่ คงใช้คำกลาง ๆ ว่า "ทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้มาโดยการกระทำความผิด" ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องตีความกันว่าจะริบได้หรือไม่ เพราะสิทธิเรียกร้องต่าง ๆ เหล่านี้เป็นบุคคลสิทธิ แม้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 99 จะถือว่าเป็นทรัพย์สิน [ฎีกาที่ 1174/2487, 1/2502, 2855/2519 (ประชุมใหญ่)] ก็ตาม แต่การริบทรัพย์สินเป็นโทษทางอาญา การตีความขยายไปถึงเรื่องบุคคลสิทธิด้วยโดยมิได้มีกฎหมายบัญญัติไว้อย่างชัดเจนเช่นนี้อาจจะขัดกับหลักลงโทษทางอาญา และหลักรัฐธรรมนูญได้ ดังนั้น ทางแก้ไขปัญหานี้จำเป็นจะต้องมีกฎหมายบัญญัติเรื่องการริบทรัพย์สินสำหรับคดียาเสพติดไว้เป็นพิเศษโดยเฉพาะ ทำนองเดียวกับพระราชบัญญัติอื่น ๆ ของไทย ซึ่งมีอยู่หลายเรื่อง เช่น เกี่ยวกับแร่ ป่าไม้ ฯลฯ เป็นต้น

5.5.3 มาตรการมอบภาระการพิสูจน์ให้แก่ฝ่ายจำเลย ไทยเราเคยบัญญัติมาตรการนี้เอาไว้ในพระราชบัญญัติมอร์ฟีนและโคเคอีน พระพุทธศักราช 2456 ต่อมาก็ถูกยกเลิกไปโดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พระพุทธศักราช 2465 และมาตรการนี้ในขณะนี้สหรัฐอเมริกา ยังใช้ในกรณีที่ยึดทรัพย์แล้ว ก็มอบภาระการพิสูจน์ให้แก่จำเลย ที่จะต้องเป็นผู้พิสูจน์ว่าทรัพย์ใดที่ได้มาโดยสุจริต ถ้าหากพิสูจน์ไม่ได้ก็ให้ตกเป็นของรัฐ ซึ่งใช้ในการปราบปรามยาเสพติดอย่างได้ผล

บทบัญญัติในพระราชบัญญัติมอร์ฟินและโคเคอีน พระพุทธศักราช 2456 ซึ่งมีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2456 เป็นต้นมา อันเป็นรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชการที่ 6) ได้มีบทบัญญัติให้ภาระการพิสูจน์ตกเป็นของจำเลย ได้แก่

" มาตรา 25 คดีฟ้องร้องกันเรื่องมอร์ฟินหรือโคเคอีน ที่ถูกจับตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เป็นหน้าที่ของจำเลย ที่จะพิสูจน์ให้เห็นจริงว่าตนไม่ได้มีความผิด " ^{๓๘}

แต่ในปัจจุบันแม้ว่าจะมีกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดอยู่ถึง 3 ฉบับ และได้บัญญัติมาตรการต่าง ๆ เอาไว้มากมายอีกทั้งยังได้กำหนดมาตรการพิเศษขึ้นมาเพื่อแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยเฉพาะอยู่บ้างแล้วก็ตาม แต่ขณะนั้นพบว่ามาตรการทางกฎหมายเหล่านี้ ยังไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เพราะมีสาเหตุที่นับว่าสำคัญที่สุดประการหนึ่ง คือ การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐยังไม่สามารถจะจัดการกับทรัพย์สิน ผลประโยชน์ หรือสิ่งของตอบแทนอย่างอื่น ที่ได้มาจากการประกอบอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดได้ แม้ว่าในประมวลกฎหมายอาญาจะได้บัญญัติให้อำนาจแก่ศาลที่จะริบทรัพย์สินที่บุคคลได้ใช้ หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรือได้มาโดยได้กระทำความผิด แต่ในทางปฏิบัตินั้นเป็นเรื่องยากที่เจ้าพนักงานจะเป็นผู้พิสูจน์ให้เห็นว่าทรัพย์สินสิ่งของรายได้มาจากการกระทำความผิดตามกฎหมายยาเสพติด เพราะทรัพย์สินส่วนใหญ่จากการได้มาจากการครั้งแรก จะได้มาในรูปของเงิน แล้วจึงเปลี่ยนแปลงเป็นทรัพย์สินอย่างอื่น และในการส่งมอบเงินก็มีได้ส่งมอบกันโดยตรง แต่จะใช้ระบบทางธุรกิจ เช่น การโอนเงินผ่านธนาคาร ดังนี้ แม้ทางการสืบสวนจะได้ความว่าบุคคลเหล่านี้ร่ำรวยผิดปกติ หรือมิได้มีรายได้อื่นใดที่จะสร้างความร่ำรวยได้มากขนาดนั้น แต่เมื่อโจทก์ไม่สามารถจะพิสูจน์ให้ชัดได้ว่าทรัพย์สินเหล่านั้นได้มาจากการกระทำความผิด ศาลก็ไม่สามารถที่จะสั่งริบได้ ผู้กระทำความผิดจึงนำทรัพย์สินเหล่านี้ใช้เป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดต่อไป เช่น ใช้ซื้อเครื่องมือ อุปกรณ์ ใช้ติดสินบนเจ้าพนักงาน ใช้จ้างบริวารให้เข้ามาร่วมกระทำความผิดสร้างความร่ำรวยสะดวกสบายให้กับตนเองและครอบครัว ย่อมเป็นสิ่งดึงดูดหรือล่อใจให้มีผู้กระทำความผิดเพิ่มมากขึ้น จึงนับว่าเป็นอุปสรรคและเป็นจุดอ่อนที่สำคัญไม่สามารถใช้มาตรการทางกฎหมายนี้ปราบปรามริบทรัพย์สินของผู้กระทำความผิดในคดียาเสพติดให้ได้ผลอย่างแท้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ผลิตหรือค้ายาเสพติดซึ่งได้ผลประโยชน์จำนวนมากมายมหาศาล มีวิธีการกระทำความผิดที่ซับซ้อนเป็นกระบวนการ ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่ได้มาจะถูกปิดบังอำพราง หรือโยกย้าย โอนเปลี่ยนมือไปยังบุคคลอื่นในเวลาอันรวดเร็ว ลำพังแต่มาตรการริบทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะใช้เป็น

^{๓๘} ราชกิจจานุเบกษา วันที่ 29 ม.ย. 2456, หน้า 30.

มาตรการติดตาม หรือพิสูจน์ไปถึงทรัพย์สินหรือผลประโยชน์เหล่านั้นได้ จึงจำเป็นที่จะต้องมีการติดตามทางกฎหมายไว้เป็นพิเศษโดยเฉพาะ เพื่อให้เกิดผลในการริบทรัพย์สินที่กว้างขวางยิ่งขึ้น และครอบคลุมไปถึงทรัพย์สิน สิทธิ ผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่ถูกปิดบังอำพรางหรือโอนไปยังบุคคลที่สามโดยไม่สุจริตด้วย

5.5.4 **ข้อจำกัดของกระบวนการพิจารณาตีทรัพย์สิน** ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 32 บัญญัติให้ศาลต้องริบทรัพย์สินที่**ทำหรือมีไว้เป็นความผิด** ไม่ว่าจะเป็นผู้กระทำผิด และมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่ และมาตรา 33 ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจสั่งให้ริบทรัพย์สิน ซึ่ง**ได้ใช้มีไว้เพื่อใช้การกระทำความผิด หรือได้มา** โดยได้กระทำความผิด แต่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 172 บัญญัติให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาตีอาญาในศาลให้กระทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย ดังนั้นกรณีที่พบทรัพย์สินที่ต้องริบตามมาตรา 32 หรือทรัพย์สินที่อยู่ในข่ายริบได้ตามมาตรา 33 แต่ยังไม่สามารถจับตัวผู้ใดมาดำเนินคดีฟ้องร้องต่อศาลได้ ไม่ว่าจะในที่สุดเขาจะเป็นผู้กระทำความผิดจริงหรือเป็นแต่เพียงผู้ต้องสงสัยก็ตาม กรณีเช่นนี้ก็จะเกิดปัญหาขัดข้องไม่สามารถฟ้องให้ริบทรัพย์สินนั้นได้ ซึ่งถือได้ว่าเป็นข้อจำกัดของกระบวนการพิจารณาตีทรัพย์สินที่ควรแก้ไข โดยเฉพาะอย่างยิ่งในคดีเกี่ยวกับยาเสพติดซึ่งมักจะหาตัวผู้กระทำผิดหรือผู้ต้องสงสัยได้ยากอยู่แล้ว จึงเป็นอุปสรรคที่สำคัญของการใช้มาตรการทางกฎหมายเพื่อริบทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด

อย่างไรก็ตาม ปัญหาเกี่ยวกับการริบทรัพย์สินในกรณีที่ไม่ได้ตัวผู้กระทำผิดมานี้ ปัจจุบันตามกฎหมายของประเทศไทยก็ได้มีกฎหมายพิเศษบางฉบับวางวิธีการขึ้นไว้ใช้โดยเฉพาะ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว เช่น มาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2469 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 12) พ.ศ. 2497 บัญญัติให้สิ่งที่ยึดไว้ตกเป็นของแผ่นดินหากไม่มีเจ้าของไปร้องขอคืนภายใน 60 วัน สำหรับยานพาหนะที่ใช้ในการกระทำความผิด และ 30 วัน สำหรับสิ่งอื่น ๆ โดยนับตั้งแต่วันที่มีการยึด และตามมาตรา 15 เบญจ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528 ที่บัญญัติให้มีการประกาศหาตัวเจ้าของในหนังสือพิมพ์ หากไม่มีผู้ไปขอรับภายใน 30 วัน ก็ให้สิ่งของที่ยึดนั้นตกเป็นของแผ่นดิน นอกจากนี้ยังมีกฎหมายพิเศษอย่างอื่น ๆ อีกหลายเรื่องที่มีบทบัญญัติทำนองเดียวกันนี้ นับว่าเป็นหนทางหนึ่งที่จะอำนวยความสะดวกเรื่องการริบทรัพย์สินให้ดียิ่งขึ้น เพราะเคยปรากฏข้อเท็จจริงในต่างประเทศมาแล้วว่าผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระทำความผิดจริง ๆ จะไม่กล้าออกมาเสนอตัว เพื่อขอรับเอาทรัพย์สินคืน ดังนั้น จึงน่าจะนำเอามาตรการทางกฎหมาย เช่นนี้มาบัญญัติไว้เป็นพิเศษในกฎหมายยาเสพติด เพื่อให้การริบทรัพย์สินมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นกว่าปัจจุบัน

5.5.5 **ทรัพย์สินที่โอนไปยังบุคคลที่สาม** ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการริบทรัพย์สินนี้จะซับซ้อนยิ่งขึ้น เมื่อมีสิทธิของบุคคลที่สามเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย โดยที่ตัวทรัพย์สินที่ศาลพิพากษาให้ริบนั้นก็ยัง

คงมีอยู่ แต่ได้ออนไปยังบุคคลที่สามหลังจากที่มีการกระทำผิดเกิดขึ้นแล้ว ไม่ว่าจะป็นทรัพย์สินที่ได้ใช้ หรือ มีไว้เพื่อใช้ในการกระทำผิด หรือทรัพย์สินซึ่งได้มาโดยได้กระทำความผิดก็ตาม กรณีเช่นนี้ประมวลกฎหมาย อาญาไม่มีบัญญัติไว้ว่าจะถือหลักอย่างไร คงมีแต่เฉพาะมาตรา 36 เท่านั้น ที่เปิดโอกาสให้ผู้เป็นเจ้าของ ที่แท้จริงมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิดขอทรัพย์สินที่ศาลสั่งริบนั้นคืนได้ภายในกำหนด 1 ปี ทำให้เกิดปัญหาคำว่า " รู้เห็นเป็นใจด้วย " จะตีความกันแค่นั้นเพียงใด เช่น ถ้ารับโอนไว้โดยสุจริต หรือซื้อมาจากภายหลังจากการกระทำผิดเกิดขึ้นแล้ว ย่อมมิได้รู้เห็นเป็นใจกับการกระทำผิดตั้งแต่ต้นแน่ ๆ ผล ก็จะมากลายเป็นว่าต้องคืนไปทั้งหมดทุกราย อันจะเป็นช่องทางให้เกิดทางหลีกเลี่ยงกฎหมาย ในที่สุดมาตรการ ริบทรัพย์สินก็จะไม่สามารถนำมาใช้ให้เกิดผลได้อย่างจริงจังตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย

เกี่ยวกับปัญหานี้กฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา ถือหลักว่าทรัพย์สินที่ริบนั้น ตกเป็นของแผ่นดินมาตั้งแต่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นแล้ว ตามหลักเรื่องความสัมพันธ์ย้อนหลัง (Relation Back Doctrine) ดังนั้น การโอนในช่วงหลังจากนั้นกระทำไม่ได้ ซึ่งจะได้กล่าวรายละเอียดไว้ในบทที่ 4 ข้อ 2 3 ต่อไป

5.5.6 การริบทรัพย์สินของบุคคลที่สาม นอกจากปัญหาเรื่องการโอนทรัพย์สินไปยังบุคคลที่สามดังกล่าวมาในข้อ 5.5.5 นี้แล้ว ยังมีกรณีทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดในคดีอาญา ซึ่งคดีนี้เป็นบุคคลที่สาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด และทรัพย์สินที่งอกเงยขึ้นมา โดยผ่านกระบวนการปิดบังอำพรางหรือการแอบแฝงด้วยวิธีการต่าง ๆ จนทำให้ทรัพย์สินนั้นเป็นของบุคคลที่สามไป เช่น การนำเงินที่ได้จากการค้าขายเสพติดมาลงทุนทำธุรกิจอื่นที่ถูกกฎหมายในนามของบุคคลที่สาม เป็นต้น กรณีทำนองนี้มาตรการตามประมวลกฎหมายอาญา ยังไม่กว้างพอที่จะดำเนินการได้นอกจากนี้ศาลก็ยังตีความโดยจำกัดขอบเขตว่า จะริบทรัพย์สินโดยไม่คำนึงว่าเป็นของบุคคลใดและเจ้าของจะรู้เห็นในการกระทำความผิดด้วยหรือไม่นั้นกระทำไม่ได้ (ฎีกาที่ 947/2504) และคณะตุลาการรัฐธรรมนูญก็เคยวินิจฉัยว่ากฎหมายลักษณะเช่นนี้ใช้บังคับมิได้ เพราะขัดต่อรัฐธรรมนูญ (ต. 3/2494 ลงวันที่ 29 มกราคม 2494)

สำหรับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33 วรรคสอง ก็บัญญัติไว้เพียงว่าทรัพย์สินของผู้อื่นมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด ปัญหาจึงเกิดขึ้นว่าจะตีความกันอย่างไร การรู้เห็นเป็นใจต้องถึงขั้นเป็นตัวการร่วมด้วยหรือเป็นผู้สนับสนุนหรือไม่ แนวนี้ศาลฎีกาของไทยเคยวินิจฉัยเกี่ยวกับกรณีกรรมสิทธิ์รวมไว้เป็นฎีกาที่ 1303/2510 ช้างของกลางเป็นกรรมสิทธิ์ของเจ้าของสองคนคนละกึ่งหนึ่ง เจ้าของคนหนึ่งรู้เห็นเป็นใจให้มีการเอาช้างไปใช้ชักลากไม้ที่แปรรูปโดยไม่ได้รับอนุญาต ศาลวินิจฉัยให้ริบช้างของกลางกึ่งหนึ่ง เฉพาะส่วนของคนทีรู้เห็นเป็นใจได้ ซึ่งคำพิพากษาฎีกาที่ยกมานี้พอจะเป็นตัวอย่าง

เทียบเคียงให้เห็นแนวการตีความของศาลเกี่ยวกับพฤติการณ์รู้เห็นเป็นใจของเจ้าของทรัพย์สินซึ่งเป็นบุคคลที่สามได้

ในเมื่อแนวการตีความประมวลกฎหมายอาญาเป็นไปในลักษณะจำกัดขอบเขตเช่นนี้ และคณะตุลาการรัฐธรรมนูญก็ตีความว่าบทบัญญัติของกฎหมายที่ริบทรัพย์สินของบุคคลที่สามนั้นขัดต่อรัฐธรรมนูญ จึงทำให้มาตรการริบทรัพย์สินในความผิดบางประเภทไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร ซึ่งต่อมาในระยะหลัง ๆ ได้มีกฎหมายพิเศษบางฉบับขยายความรู้เห็นเป็นใจ โดยบัญญัติขึ้นไว้เป็นการเฉพาะ เช่น มาตรา 154 แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2510 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528 กำหนดให้เจ้าของหรือผู้ขอคืนทรัพย์สินที่ถูกริบต้องเป็นฝ่ายพิสูจน์ต่อศาลให้เชื่อได้ว่า "ตนไม่มีโอกาสทราบ หรือไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการกระทำความผิดดังกล่าว อีกทั้งตนยังได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแล้ว ที่จะป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดเช่นนั้นเกิดขึ้น หรือตนไม่มีโอกาสทราบ หรือไม่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีการนำทรัพย์สินดังกล่าวไปใช้ในการกระทำความผิด" ดังนั้น จึงน่าจะพิจารณานำเอามาตรการตามกฎหมายดังกล่าวนี้ มาใช้กับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดด้วย ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าบทบัญญัติเช่นนี้ไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ เพราะมิได้บัญญัติริบทรัพย์สินของบุคคลที่สามโดยที่เขามิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับความผิดนั้นด้วย หากแต่การที่เขาไม่ระมัดระวังตามสมควรนั้น ก็ถือว่ามีส่วนบกพร่องด้วยแล้ว

โดยที่ประเทศไทยมีปัญหายาเสพติดทั้งในด้านการผลิตการจำหน่ายแจกจ่าย และการเสพวิธีการแก้ปัญหาแต่ละอย่างดังกล่าวนี้จะต้องใช้มาตรการที่แตกต่างกันตามลักษณะหรือสภาพของปัญหา การแก้ปัญหาด้านการผลิต การจำหน่ายแจกจ่ายก็ต้องใช้มาตรการอย่างหนึ่ง การแก้ปัญหาผู้เสพติดก็ต้องใช้มาตรการอีกอย่างหนึ่ง เท่าที่ผ่านมาประเทศไทยใช้มาตรการแก้ปัญหาเสพติดแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านปราบปราม ด้านป้องกัน ด้านบำบัดรักษา และด้านปลูกพืชทดแทน โดยอาศัยกฎหมายทั้ง 3 ฉบับ และประมวลกฎหมายอาญา ดังกล่าวมาแล้วเป็นเครื่องมือและกลไกสำคัญในการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่^{๕๐}

^{๕๐} ไชยยศ เหมะรัชตะ, เรื่องเดิม, หน้า 136.

แต่บทบัญญัติของกฎหมายที่ใช้อยู่ยังไม่มีความรัดกุมที่จะให้จัดการกับทรัพย์สิน ผลประโยชน์หรือสิ่งตอบแทนต่าง ๆ ที่ได้มาจากการประกอบอาชญากรรมเกี่ยวกับยาเสพติดได้อย่างแท้จริง ดังเช่น กฎหมายของหลาย ๆ ประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ เป็นต้น จึงทำให้ปัญหาเสพติดโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการผลิต และจำหน่ายในประเทศไทย ยังคงยืดยืดเป็นปัญหาของชาติอยู่ตลอดมาจนกระทั่งทุกวันนี้ ซึ่งนักกฎหมายเองก็มีความเห็นกันว่า กฎหมายที่มีอยู่นั้นยังมีช่องโหว่อยู่มาก ไม่เอื้ออำนวยต่อการแก้ไข ปัญหา ไม่ให้อำนาจเจ้าพนักงานโดยแจ้งชัดพอ และคนส่วนใหญ่มีความเห็นกันว่าควรมีกฎหมายกำหนดมาตรการริบทรัพย์สินของผู้กระทำผิดเกี่ยวกับคดียาเสพติดไว้โดยเฉพาะ^{๔๑}

นอกจากนี้ยังมีนักนิติศาสตร์บางท่านเสนอว่า^{๔๒} ประเทศไทยน่าจะมีมาตรการทางกฎหมายที่จะติดตามเอาทรัพย์สินที่สะสมมาจากการกระทำความผิดกฎหมายยาเสพติด ได้โดยใช้แนวทางของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (ป.ป.ป.) เป็นกลไกสำคัญของเรื่องนี้ เริ่มต้นด้วยการสั่งตรวจสอบทรัพย์สินของผู้ที่ต้องหาว่าด้วยยาเสพติด เมื่อสั่งตรวจสอบแล้ว ให้เป็นหน้าที่ของฝ่ายผู้ต้องหาหรือผู้ที่ร้ายวายนั้น มีภาระที่จะต้องพิสูจน์แสดงให้เห็นว่าตนได้ทรัพย์สินนั้นมาโดยชอบ ถ้าพิสูจน์ได้ก็ไม่กระทบกระเทือนต่อทรัพย์สินของบุคคลนั้น แต่ถ้าพิสูจน์ไม่ได้ก็ให้มีอำนาจยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นไว้ชั่วคราวก่อน เพื่อป้องกันยักย้ายจำหน่ายโอน กล่าวคือ ยังไม่เอาทรัพย์สินนั้นมาเป็นของแผ่นดินโดยทันที แต่จะต้องรอฟังผลการดำเนินคดีทางศาลเสียก่อน ต่อเมื่อการดำเนินของผู้นั้นปรากฏว่าศาลพิพากษาว่ากระทำความผิดจริง ก็จะมีวิธีการที่จะนำเอาทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้นั้นให้ตกมาเป็นของแผ่นดินอีกชั้นตอนหนึ่ง โดยเป็นหน้าที่ของพนักงานอัยการที่จะยื่นคำร้องต่อศาล เพื่อให้ศาลมีคำสั่งริบทรัพย์สินนั้น ในขั้นนี้ฝ่ายผู้กระทำความผิดหรือเจ้าของทรัพย์สินมีโอกาสที่จะนำพยานหลักฐานต่าง ๆ มาพิสูจน์ต่อศาลได้อีกชั้นหนึ่ง ว่าทรัพย์สินเหล่านั้นตนได้มาโดยชอบอย่างไร ถ้าพิสูจน์ไม่ได้ก็ถูกศาลสั่งริบ แต่ถ้าบุคคลนั้นไม่ถูกศาลพิพากษาว่ากระทำความผิด ทรัพย์สินที่ยึดหรืออายัดไว้ชั่วคราวนั้นก็ต้องคืนให้แก่บุคคลนั้นไป

^{๔๑} เรื่องเดียวกัน, หน้า 141 - 142.

^{๔๒} อมร จันทรสุมบูรณ์, "สัมภาษณ์พิเศษ" วารสารสำนักงาน ป.ป.ส., ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 (ก.ย. 2528 - ก.พ. 2528), หน้า 45 - 46.

แนวทางของกฎหมายริบทรัพย์สินของผู้กระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดดังกล่าวมานี้ จะเป็นมาตรการพิจารณาจำแนกและกลั่นกรองว่า ทรัพย์สินใดเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดและแนวทางแก้ศาล ในการที่พิจารณาสั่งริบทรัพย์สินนั้น และทรัพย์สินที่ถูกริบนั้นจะนำมาเข้าเป็นกองทุนสำหรับใช้ป้องกันและปราบปรามปัญหาเสพติดต่อไป อันจะเป็นการ "ตัดกำลัง" ของฝ่ายผู้กระทำผิด และนำไป "เพิ่มกำลัง" ให้กับฝ่ายเจ้าหน้าที่ผู้ทำการป้องกันและปราบปรามให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ทั้งนี้ เพราะอาชญากรรมที่เกี่ยวกับการซื้อขายยาเสพติดผู้กระทำจะ ได้รับผลตอบแทนที่เงินจำนวนมากมายมหาศาล และถ้ากิจการใหญ่เพียงใดก็ยิ่งจะได้รับผลตอบแทนมากขึ้นเป็นทวีคูณ ^{๔๓}

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

^{๔๓} ไซยศ เหมะรัชตะ, เรื่องเดิม, หน้า 54 - 55.